

Spomladanska setev se bo vsak čas začela, kmetje pa še ne vedo, če bodo imeli na voljo dovolj gnojil in ne po kakšni ceni bodo prodali pridelke. Ker ne vedo po kakšni ceni bodo prodajali, sejejo in pridelujejo vsakega po malo. To pa ovira večjo proizvodnjo hrane in uresničevanje plana, da bi do leta 1985 pridelali v Sloveniji 85 odstotkov hrane.

NI DVOMA K MESU DROGIN HREN

to XXXIV. Številka 14

anovitelji: občinska konferenca SZDL
senice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
Trzin - Izdaja Casopisno podjetje
Kranj - Glavni urednik Igor Slavec
dgovorni urednik Andrej Zalar

GLAS

Kranj, torek, 24. 2. 1981

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

LASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Dolikov jubilej

Likovni klub Dolik z Jesenic z jubilejno člansko razstavo proslavi 35-letnico dela - Bogata bera društva, ki je postalo pojem ljubiteljske kulture pri nas

Jesenice - V petek, 20. februarja, je Likovni klub Dolik, ki deluje v okviru DPD Svoboda Tone Cufar, v prostorih Delavskega doma pripravil razstavo slovesnost ob svoji 35-letnici. Razstava je poleg slavnostnih besed nastopila pesem ženskega pevskega zbora Jesenice in otvoritev razstave. Razstavo so s svojimi deli predstavili 22 članov likovnega kluba Dolik.

Jugoslovanska uspeha

KRANJ - Ta sobota in nedelja sta bili bogati s športnimi prireditvami. Med tednom so imeli petintrideseto državno prvenstvo alpinca, ki se je končalo le s polovičnim sporedom. Naši tekmovalci v smučarskih skokih in v alpskih disciplinah so merili moči tudi v mednarodni družini. Še posebno sta nas tokrat razveselila skakalec Primož Ulaga in alpinist Sašo Robič.

Iz kanadskega mesta Thunders Bay je prišla v nedeljo zjutraj presenetljiva novica, da je jugoslovanski skakalec Primož Ulaga na 90-metrski skakalnici v Pekinu za svetovni pokal osvojil prvo mesto. Zmaga Ulage je nastopila prva v zgodovini jugoslovanskega smučarskega skakalnega športa. Jugoslovani smo s to zmago med tistimi petimi državami, katerih tekmovalci so letos osvojili prva mesta. Na veliki skakalnici je bil Primož Ulaga enajsti in s tem mestom je spet osvojil srebrne v svetovnem skakalnem pokalu. Tudi drugi jugoslovanski skakalec so se na obeh skakalnicah dobro odrezali.

Drugega razveseljiva novica je prišla iz italijanskega smučarskega središča Monte Bondone. Tu so se zbrali pionirji in pionirke iz vse Evrope. To tekmovanje je neuradno evropsko prvenstvo pionirjev v slalomu in veleslalomu. V obeh slalomskih nastopih je bil prepričljivo prvi Jeseničan Sašo Robič. Sašo Robič tako nadaljuje tradicijo dobrih uvrstitev naših pionirjev iz prejšnjih tekmovanj za Pokal Topolino.

-dh

Pokroviteljstvo prireditve je prevzel Vinko Hafner, predsednik slovenskih sindikatov, in v njegovem imenu je Dolikov jubilej pozdravil Srečko Mlinarič, član predsedstva Zveze sindikatov Slovenije, ki je spregovoril o pomenu in vlogi ljubiteljske kulture pri nas, o povezavi med delom delavca in njegovo ustvarjalnostjo.

35-letno pot Dolika je podrobno orisal Joža Varl, predsednik DPD Svoboda Tone Cufar, ki je dejal, da je klub ob ustanovitvi pognal globoke korenine in se nenehno pomlajeval, kvalitetno rasel in bogatil svoje programske osnove. Zraslo je močno jedro, okrog katerega se znova in znova zbirajo novi, mladi in starejši likovniki v želji, da bi z likovno govorico prispevali h kulturnemu snovanju na železarskih Jesenicah.

Dolikovci so ob svojem jubileju izdali priložnostni katalog, ki pripoveduje o njihovem preteklem delu in niza podatke o bogati ustvarjalni bari društva ter predstavlja vse člane. V katalogu najdemo tudi besede Ceneteta Avguština: »Že dolgo prej, preden se je današnja mreža likovnih skupin in društev razrasla po naših tleh, je na Jesenicah začela živa ljubiteljska likovna dejavnost in s svojim vplivom in dosežki segla čez vso Gorenjsko, tja do praga

Ljubljane. Jeseniški Dolik je že pred desetletji veljal za pojem amaterske likovne kulture pri nas, postal je vzorec, na katerem je rastla današnja organiziranost ljubiteljsstva na Slovenskem.»

Dolik danes združuje čez trideset bolj ali manj aktivnih članov - slikarjev z Jesenic in okolice, tja do Ljubljane. Njihov starostni razpon sega od 17 do 70 let, pa tudi njihova poklicna struktura je zelo pisana. Ko želimo s številkami izraziti njihovo likovno tvornost, lahko zapišemo, da so v 35 letih na razstavah predstavili več kot 4.000 del, ki so našla pot v tovarne in delavska stanovanja. Tako le v Železarni visi čez 400 likovnih del Dolikovcev. V 35 letih so imeli člani društva 91 skupinskih razstav, 117-krat pa so se predstavili samostojno. V teh letih so na Jesenicah priredili kar 273 likovnih razstav in če potegnemo črto, je Dolik pripravil na Jesenicah in drugod 499 likovnih razstav ali več kot 14 na leto. Dolikovci pa se niso zadržali le pri razstavah. V teh letih so priredili čez 60 predavanj za šolsko mladino in odrasle o zgodovini likovne umetnosti in o svetovnih galerijah. Imeli so čez 50 filmskih večerov s predavanji o likovni umetnosti, čez 550 študijskih večerov in čez 1.800 delovnih stikov, saj se redno tedensko sestajajo. Med prvimi so uvedli tudi prakso, da vse razstave na Jesenicah odpirajo s krajšimi kulturnimi sporedi in nemalokrat tudi z likovnimi komentarji.

M. Volčjak

Petintridesetletno pot jeseniškega likovnega kluba Dolik je podrobno orisal Joža Varl, predsednik DPD Svoboda Tone Cufar, ki je dejal, da je Dolik postal pojem likovne tvornosti in dejavnosti ne samo na železarskih Jesenicah in Gorenjskem, temveč širom po Sloveniji in celo izven.

»Bolniška« tudi za kmete

Zdravstvene skupnosti gorenjskih občin so na svojih zadnjih sejah februarja sprejele sklep, po katerem imajo kmetje kooperanti z letošnjim letom tudi pravico do nadomestila iz sredstev zdravstvene skupnosti za čas bolezn. S tem se je gorenjska regija pridružila ljubljanski in še nekaterim občinam primorske regije, ki so že sprejele enako širitev pravic iz zdravstvenega varstva za kmete kooperante, to je za kmete, ki imajo sklenjeno invalidsko pokojninsko zavarovanje. Ne glede na to, da je sedanja rešitev bolj začasna, saj jo bo treba poenotiti za vso Slovenijo, pa vendarle pomeni korak naprej v zagotavljanju socialne varnosti kmečkemu prebivalstvu.

Na Gorenjskem bo posledje imelo pravico do »bolniške«
nad trideset dni okoli 400 kmetov kooperantov, ki združujejo svoje delo in delovna sredstva z delovno organizacijo ali kmetijsko zadrugo. Vendar pa je mogoče že sedaj reči, da nadomestilo osebnega dohodka, če bodo zboleli, vsaj za polovico kmetov ne bo posebno veliko, saj ima namreč okoli 200 kmetov kooperantov sklenjeno invalidsko pokojninsko zavarovanje za najnižjo zavarovalno osnovo. Drugo kmečko prebivalstvo, mišljeni so zavezanci prispevka za zdravstveno varstvo, seveda te pravice do nadomestila še nimajo, niti ne kaže, da bi bilo mogoče izenačiti vse pravice in obveznosti iz zdravstvenega zavarovanja z delavci že v tem srednjeročnem obdobju. Že ob razpravah ob pripravi planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981-85 so bile zastavljene želje po razširjenju določenih pravic iz socialne varnosti za kmečko prebivalstvo. Vendar pa le-to zaradi neprestanega upadanja praktično ne more samo zbrati dovolj sredstev za pravice, ki so že priznane, zato se sredstva zbirajo solidarnostno.

Seveda pa se postavlja vprašanje, ali je takšno širjenje in zagotavljanje socialne varnosti za kmete, namreč po kapljicah in pa pretežno s solidarnostjo, sploh pravi način. Po eni strani se kmečko prebivalstvo naglo zmanjšuje (v desetih letih za okoli 33 odstotkov) po drugi strani pa precejšen delež kmečkega prebivalstva ne zmora dajatev, ki zagotavljajo socialno varnost. Koliko bo mogoče še v bodoče s solidarnostjo zagotavljati socialno varnost tudi kmečkemu prebivalstvu, je seveda vprašanje, ne bi pa si smeli zapirati oči pred tem, da povprečna slovenska kmetija ne prinaša tolikšnega dohodka, da bi kmet lahko zase in za družinske člane lahko plačal prispevke, ki ga potem tudi enačijo po pravicah z drugimi delovnimi ljudmi. Hitro razslojevanje kmečkega prebivalstva je zato dovolj zgovorno: tudi na Gorenjskem vsako leto upade število za okoli 3 odstotke. Če govorimo o kmetijstvu kot o prioritetni panogi, potem bi seveda kazalo kmetu zagotoviti tak položaj, da bi dohodek kmetije omogočal tudi reprodukcijo kmečkega prebivalstva in zagotavljal tudi primerno socialno varnost. S tem bi širjenje pravic socialne varnosti za kmete tudi izgubilo svoj »socialni«
zven.

L. M.

DANES V GLASU:

V današnji številki vam razen običajnega branja prinašamo še zapise in članke o problematiki otroškega varstva, neplačevanje stanarin, letovanju otrok, stanovanjski gradnji, kmetijstvu in cenah ter pomembnejše dogodke v preteklem tednu na Gorenjskem.

Uradni vestnik Predpisi gorenjskih skupščin in samoupravnih organov

Invalidska stran

SOBOTA,
28. 02. 1981 od 20. do 01. ure

PUSTOVANJE

Igral bo ansambel Savinjskih sedem,
pojeta Franc Koren in Anka Hribovšek

TOREK,
3. 03., 1981 od 19. do 24. ure

PUSTOVANJE

Igral bo ansambel Trgovci

ZABAVNO GLASBENA
PRIREDITEV

7. MARCA od 19. do 24. ure
Igral bo ansambel MODRINA

Ni stanovanja brez stanarine

Stanovalci družbenih stanovanj v kranjski občini odijo med najrednejše plačnike stanarin, saj je namudnikov izredno malo – Najdejo pa se tudi taki, ki sicer zmorejo, a nočejo po cele mesece poravnati stanarine – Po zakonu jih seveda lahko doletijo preselitev v starejše in cenejše stanovanje

Stanovaljska skupnost v Kranju lahko samo pohvali več kot 100 stanovalcev v družbenih stanovanjih, saj le-ti vestno in pravi poravnava stanarino in prav tako tudi ostale stroške v zvezi s stanovanjem, kot so ogrevanje, smetarina, vodarina in podobno. Čeprav pomenijo inkasanti stanarine seveda strošek za stanovaljsko skupnost, pa se je stanarje tak način vse doslej kazal kot najuspešnejši.

Če namreč primerjamo plačevanje stanarine in ostalih stroškov v zvezi s stanovanjem po drugih slovenskih občinah, pravi Tone Roblek, tajnik kranjskega Domplana, potem je očitno, da drugje nikakor ne uspejo zbrati sredstva od stanarin toliko meri, kot so seveda stanarji dolžni prispevati: ponekod dosega nepobrane stanarine tudi do dvajset ali celo sedes odstotkov kar se seveda zelo pozna tudi na sredstvih za vzdrževanje hiš v družbenih stanovanjih.

V kranjski občini pa občasno ne plačuje stanarine okoli 2 odstotka stanovalcev v družbenih stanovanjih. V lanskem letu se je število stanovalcev, ki ne plačajo stanarine do treh mesecev, dvignilo na 600. Vendar pa večina teh dolžnikov – v inkasirnih stanovanjske skupnosti – stanarino sicer z zamudami nastaja zaradi odsotnosti stanovalcev, začasnega bivanja v domovih ali na dopustu, zaradi česar je seveda inkasant zaman prišel na njihovih vratih. Večina stanovalcev inkasanta kasneje počaka ali pa nakažejo stanarino stanovaljski skupnosti tudi polnoletni.

Za večje dolžnike pa seveda stanovaljska skupnost vložiti tožbo pri temeljnem sodišču, saj tako predvideva tudi takšno ukrepanje pot za izterjavo stanarine. Lani je bila tako vložena tožba

zoper 108 stanovalcev, ki dlje časa niso iz različnih vzrokov hoteli srečati inkasanta. V večini primerov sicer je vložena tožba doseže svoj učinek, tako da je stanarina poravnana, najdejo pa se tudi stanovalci, ki menijo, da v družbenem stanovanju ni potrebno plačevati niti stanarine niti ostalih stroškov s stanovanjem. Lani so stanovalci dolgovali skupaj 1,6 milijona din za stanarino, kar sicer v skupno zbranih sredstvih za stanarino ne pomeni ravno veliko, vendar pa se vsaka neplačana stanarina pozna v sredstvih za vzdrževanje stanovanjske hiše, v kateri stanuje »zastonjkar«. Lani je bilo sicer le 21 stanovalcev, ki več kot tri mesece niso plačali stanarine. Med njimi pa je bilo tudi nekaj takšnih, pri katerih se je dolg za stanarino povzpel tudi do 70.000 novih din.

Pri tem je treba povedati, da ne gre za stanovalce, ki zaradi slabih gnotnih razmer ne bi mogli stanarine; za takšne pri-

mere se seveda lahko določi subvencionirana stanarina, ki se lahko zniža na 20 odstotkov stanarine. Lani je zaprosilo stanovaljsko skupnost za znižanje stanarine 191 stanovalcev, znižana stanarina pa je bila odobrena 134 stanovalcem, ki so glede na svoj dohodek bili do znižanja upravičeni.

»Za stanovalce, ki ne plačujejo stanarine, pa preko sodišča dosežemo preselitev v drugo praviloma starejše in zato tudi cenejše stanovanje«, pravi Tone Roblek. »Lani v decembru je bila prva takšna izvršba, ko smo stanovalko, ki stanovaljski skupnosti dolguje več kot 70.000 din, preselili po odločitvi sodišča iz novejšega stanovaljskega bloka na Planini v starejše, a prav tako primerno stanovanje.«

Na listi za preselitev so trenutno še štiri stanovalci, ki jih je bilo treba zaradi neplačevanja stanarine tožiti na sodišču, le to pa je odločilo, da se morajo preseliti v drugo starejše stanovanje. Preselitev pa je seveda v veliki meri odvisna od tega, če se kakšno starejše stanovanje izprazni. Preselitev ni najprijetnejša stvar, pa še zaostalo stanarino za prejšnje stanovanje je kljub temu treba odplačevati še naprej – če je stanovalc seveda zaposlen; najdejo pa se tudi taki, ki se s hitrim menjavanjem zaposlitve izogibajo tudi temu.

L. M.

Pomoč za življenje in delo

Kranjsko društvo za pomoč duševno prizadetim si uspešno prizadeva pomagati prizadetim mladostnikom in tudi odraslim – V nekaterih DO ne manjka razumevanja za zaposlovanje absolventov OŠ s prilagojenim programom – Delavnica pod posebnimi pogoji za vse, ki ne morejo v redno proizvodnjo, je postala pretesna

Društvo za pomoč duševno prizadetim Kranj je v torek popoldne na svoji redni letni skupščini pregledalo delo društva zadnjih dveh let, sprejelo program dela za bodoče ter izvolilo nov izvršni odbor. Tudi v bo-

doče bo kot že vsa leta doslej osnovno vodilo okoli 230 članskega društva in še posebej prizadevnega izvršnega odbora nuditi vso pomoč duševno prizadetim otrokom in tudi odraslim ter jim pomagati pri usposabljanju za življenje in delo. V preteklem obdobju je bilo delo društva uspešno, nič manj pa si gotovo ne bodo prizadevali tudi letos, ki je razglašeno za mednarodno leto invalida; med invalide pa vsekakor sodijo tudi duševni invalidi, še posebej srednje in težje prizadeti, ki jih v Sloveniji niti ni tako malo – okoli 10.000.

Društvo je v zadnjih dveh letih tako kot že vrsto let pripravilo več predavanj za starše prizadetih otrok, na domovih so obiskali otroke in tudi odrasle osebe, ki zaradi svoje težje prizadetosti niso nikamor vključene in zanje skrbijo izključno starši, organizirali so novoletno srečanje staršev, priredili koncert, pomagali nekaterim socialno šibkim in podobno. Večji del skrbi pa je seveda društvo namenilo skupaj s šolo Helene Puharjeve in skupnostjo za zaposlovanje usposabljanju in iskanju primerne zaposlitve za absolvente osnovne šole s prilagojenim programom. Ob velikem razumevanju nekaterih kranjskih delovnih organizacij, kot so Iskra, Sava, Planika, KŽK in drugih, je uspelo najti primerno delo za vse absolvente šole, ki jo obiskujejo tudi otroci iz tržiške občine. Prav v Tržiču pa imajo v delovnih organizacijah še večji posluh kot kje drugje za zaposlovanje in po prej še za usposabljanje absolventov šol s prilagojenim programom.

Čeprav so delavnice pod posebnimi pogoji v Kranju dobile tako dolgo zaželjen pravni status, pa se s tem seveda pogoji srednje duševno prizadetih mladostnikov vključenih v zanje primerne oblike dela, niso spremenili. Delavnice z oddelki delovnega usposabljanja so v starih prostorih osnovne šole Helene Puharjeve v Stritarjevi ulici že močno pretesni in v primerjavi s podobnimi delavnicami v Sloveniji najskromnejši. Če utečeno sodelovanje z nekaterimi delovnimi organizacijami, ki nudijo kooperantska dela, ki jih mladostniki primerno usposobljeni tudi zmorejo opraviti, se trenutno niti ne more širiti zaradi utesjenosti; s tem pa se seveda tudi ne povečuje število mladostnikov, ki bi prav v takih delavnicah lahko dokazali sebi in staršem, da so sposobni s svojim delom vsaj delno poskrbeti zase.

L. M.

Več prostora v vrtcih

V Kranju lani in letos dokaj uspešno rešujejo predšolsko vzgojo in varstvo. Že jeseni je vrtcev, ki ga je zgradila tovarna IBI in ga izročila širši uporabi, sprejel 130 otrok in so bile tako rešene najnujnejše prošnje za sprejem v družbeno vzgojo in varstvo.

Spomladi pa bo dograjen nov vrtec na Planini, ki bo lahko sprejel do 300 otrok. Tako bo za letos rešen problem prostora za predšolsko vzgojo in varstvo ter vsaj za nekaj časa ne bo potrebno točkovati po pravilniku o sprejemu otrok, kdo je potrebnejši. Upajo namreč, da ne bo treba odkloniti prav nobenega otroka, ki je res potreben družbenega varstva.

Veliko so letos tudi razmišljali, kako čim manj povečati oskrbnino kljub visokemu porastu življenjskih stroškov, ki prizadeva tudi vzgojnovarstvene ustanove. Pri tem so se zavedali, da mlade družine težko zmorejo visoke oskrbnine, zlasti še družine, ki imajo v vrtcu 3 ali več otrok. Letošnji predlog oskrbnin je 17. februarja obravnaval izvršni odbor skupnosti otroškega varstva Kranj in sklenil predlagati novo lestvico, ki predvideva 15% letno povečanje od 1.3.1981, kar pomeni 12,5% letno povečanje. Starši bi prispevali le okoli 40% dejanskih stroškov, 60% pa bi pokrila SOV iz sredstev, ki se zbirajo za otroško varstvo po prispevni stopnji iz OD občanov. Tako bi znašale oskrbnine glede na dohodek na družinskega člana od 1.863 din do 345 din za predšolskega otroka in od 2.593 din do 506 din za dojenčka. Družinam, ki imajo v vrtcu 3 ali več otrok, bi SOV regresirala še 400 din za vsakega otroka. Na polovico naj bi bil znižan stalni prispevek za otroke, ki so zaradi boleznih odsotni več kot 15 koledarskih dni.

Skupnost otroškega varstva si prizadeva omogočiti družbeno vzgojo in varstvo vsem tistim otrokom zaposlenih staršev, ki so varstva res potrebni. Zaveda pa se tudi pomembnosti družbene vzgoje v predšolskem obdobju. Zato bo posvetila več pozornosti predšolski vzgoji vseh otrok. Letos postaja po zakonu o predšolski vzgoji in varstvu mala šola obvezna in so jo dolžne izvajati vzgojnovarstvene ustanove. V vrtcih bodo jeseni začeli izvajati 120-urno malo šolo za vse 6-letne otroke, izvajali bodo pa tudi 80-urni program za 5-letne otroke. S tem bi vsaj delno izenačili razvojne možnosti vseh otrok pred vstopom v osnovno šolo. Seveda bo pa treba do jeseni zagotoviti za to dejavnost ustrezne prostore in kadre, saj obvezna predšolska vzgoja ne more biti uspešna, če jo bodo izvajali le z nadurnim delom popoldne, ko se vrtci sprazniijo.

Letovišče gorenjskih otrok

Lani je v obeh gorenjskih letoviščih v Novigradu in na Stenjaku letovalo skoraj 3200 gorenjskih otrok – Zaključen triletni investicijski program obnove letovišč, le gradnjo večnamenskega prostora je ustavila inšpekcija – Oskrbni dan bo letos 270 din

Med tistimi redkimi, ki januarja in februarja že zelo resno mislijo na poletno sezono ob morju, je prav gotovo Zavod za letovanje Kranj. Lanska sezona je bila uspešna, če lahko tak imenujemo organiziranje zdravstvenih in drugih letovanj za gorenjske otroke v letoviščih Novigrad in Stenjak.

»Lani je v obeh letoviščih v 117 dni dolgi poletni sezoni uživalo sonce in lovilo zdravje 3200 otrok iz vseh gorenjskih občin,« je povedal direktor Zavoda Peter Tulipan. »Če prištejemo še otroke in mladino iz Centra za rehabilitacijo sluha in govora Ljubljana ter Dekliškega vzgojalnišča Višnja gora ter še nekatere skupin, ki so že dolgoletni gostje letovišč v posezoni, pa je bilo v letovišču še nekaj sto otrok več. Vsega skupaj so otroci koristili več kot 61.000 oskrbnih dni.«

Tolikšno število otrok v obeh letoviščih obenem tudi pomeni, da so zdravstvene in izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega skrbstva in otroškega varstva prispevale precejšen delež sredstev za letovanje otrok ter tako tudi omogočile, da se je letovišče v celoti namenilo za letovanje otrok, za kar je bilo pred leti tudi dograjeno. Pretežna večina otrok, ki letujejo na Stenjaku in v Novigradu, so še vedno iz kranjske občine in sicer jih je bilo lani v zdravstvenih kolonijah, v šoli v naravi in kot predšolski skupaj 1860, kar je več kot polovica vseh letujočih. Okoli 530 otrok je iz radovljiške občine, 380 iz škofjeloške, 310 iz trži-

ške, medtem ko je iz jeseniške najmanj otrok, le okoli 100.

»Z letom 1980 se je tudi zaključil triletni investicijski program obnove v letoviščih. Za najrazličnejša dela je bilo v tem času porabljen 9,5 milijona din, od tega je Zavod vložil okoli 40 odstotkov lastnih sredstev, 34 odstotkov je posojil, medtem ko so ostalo prispevale interesne skupnosti v gorenjskih občinah ter nekatere delovne organizacije. Program investicij je bil izpujen,« je zatrdil Peter Tulipan. »nedokončan je ostal le večnamenski prostor v Novigradu, ki smo ga lani začeli graditi, vendar pa je gradnjo ustavila gradbena inšpekcija občine Buje. Sicer pa so bila v tem času opravljena vsa nujna večja in manjša popravila v obeh letoviščih od popravila streh na stavbah, dopolnjena oprema kuhinj, dopolnjene sanitarije in podobno. Obnove je potrebna tudi še kuhinja na Stenjaku, kar pa bo verjetno moralo malo počakati.«

Februarja se je tudi sestal svet Zavoda, ki je pregledal in odobril poslovanje v lanskem letu ter tudi že določil nove cene oskrbnega dne. Letos bo oskrbni dan veljal 270 din za otroke in 300 din za odrasle. Materialni stroški so od lani seveda močno narasli, kar se je moralo upoštevati tudi na oskrbnem dnevu, vendar pa bodo starši otrok z nižjimi dohodki tudi letos deležni regresirane oskrbnine.

L. M.

Za 8. marec predvsem kulturne prireditve

Svet za življenjske in delovne pogoje delavcev pri občinskem svetu Zveze sindikatov Škofja Loka vodi Sandi Bartol, zaposlen v škofjeloški kmetijski zadrugi. Je izredno aktiven in je za svoje delo v sindikatu in v drugih družbenopolitičnih organizacijah prejel januarja priznanje občinske skupščine.

»Največji problem, s katerim se stalno ukvarjamo, je alkoholizem. V naši občini je po ocenah zdravstvenih delavcev približno 4.000 alkoholikov. Čeprav smo vsi seznanjeni z zlom alkoholizma, delovne organizacije pogosto prikrivajo in jih ponavadi obravnavajo šele tedaj, ko pride do nesreče pri delu. Preslaba je tudi povezava z zdravstveno in socialno službo, saj se najhitreje zdravnik seznanji s tem, kdo je alkoholik že zato, ker prihaja k njemu po bolniško ob »plavih«. Še bolj nerazumljivo pa je, da v delavski menzi na Trati, pa tudi v nekaterih drugih obratih družbene prehrane, točijo alkohol.«

Kaj pa prehrana med delom?

»Naš svet zagovarja stališče, da je potrebno povsod, kjer je le mogoče, zagotoviti delavcem tople obroke. Ugotavljamo pa, da se delovna organizacija, ki so ji bili odobreni prehranski boni, sploh ne briga več, da bi poskrbela za tople obroke.«

Kako uresničujete samoupravni sporazum o minimalnih standardih za zagotavljanje življenjskih in kulturnih pogojev za delavce?

»S tem sporazumom se ukvarjamo že nekaj let in sedaj smo končno dosegli, da so ga podpisale prav vse delovne organizacije. Seveda pa še nismo dosegli tega, da bi ga povsod tudi uresničevali. Imenovali pa smo posebno komisijo, ki spremlja uresničevanje njegovih določil.«

Bliža se 8. marec. Sindikat že nekaj let zagovarja stališče, da naj bi bilo praznovanje skromno.

»Za lani smo pri sindikatu zavzeli stališče, da naj bi 8. marec praznovali delovno in ga popestrili s kulturnim programom in naj bi praznovanja prenesli v krajevne skupnosti. V glavnem so se v osnovnih organizacijah tega priporočila držali, saj je le 11 kolektivov pripravilo praznovanje v gostilni ali bogata darila. Enaka priporočila smo sprejeli tudi letos.«

L. Bogataj

Letno zamenjajo vse vzorce

Ekperimentalna tkalnica iz Kamnika s preusmeritvijo v nekaj letih napravila konec životarjenju — Novi stroji, proizvodni prostori in izdelki, ki takoj zapuste skladišče

Kamnik — Ekperimentalna tkalnica pravzaprav ni več pravo ime za tkalnico mariborskega Tekstilnega inštituta v Kamniku. Ustanovljena je bila pred slabimi tridesetimi leti, kasneje ji je bila namenjena vloga izdelovalca vzorcev za slovensko in jugoslovansko tekstilno industrijo. Toda nikoli ni dočela zaživeti, saj so tekstilne tovarne začele vzorce izdelovati same in kamniška ekperimentalna tkalnica se je tako pred leti znašla v mrtvem rokavu tekstilne reke. Smelosti danes čelarskega delovnega kolekti-

va gre pripisati, da mala tkalnica že nekaj let ne živi več. Začeli so izdelovati dekorativne tkanine za notranjo opremo in danes jo poznamo po kvalitetnih in lepih prtih, pregrinjalih in zavesah.

Na novo so začeli pred dobrimi štirimi leti, ko je Ekperimentalna tkalnica postala temeljna organizacija mariborskega Tekstilnega inštituta in ji je bila s tem zagotovljena samostojnejša razvojna pot. Raziskovanje so skorajda povsem opustili, proizvodnja pa je poskočila, tudi ekonomski kazalci so skokoviti. Če

je bilo še pred tremi leti 10 milijonov dinarjev celotnega prihodka skoraj-

da magična meja, letos načrtujejo že 80 milijonov dinarjev celotnega prihodka, v primerjavi z lanskim letom skorajda polovico več. Poslovni sklad je lani porastel kar za 85 odstotkov in nove proizvodne prostore, ki čakajo le še na namestitve strojev, so zgradili z lastnimi sredstvi. Proizvodna dvorana, v kateri bo skladišče surovin in priprava proizvodnje in meri okrog 800 kvadratnih metrov je skupaj z opremo veljala 20 milijonov dinarjev. Z naložbo bodo realizacijo povečali za 70 do 80 odstotkov. Gradili so z lastnim denarjem, kar seveda pomeni, da prihodnja leta ne bodo imeli kreditnih obveznosti. Pomembna prednost so tudi novi stroji, saj so v zadnjih treh letih zamenjali vse in danes se v delavnicah vrti 24 tkalskih strojev, ki tkejo blago do 180 centimetrov širine.

Težava, s katero se vse bolj soočajo vsi tekstilci, je oskrba s surovinami. Večjih zadržev doslej niso imeli, saj imajo z Gorenjsko predilnico iz Škofje Loke in Predilnico iz Litije dobre poslovne odnose. Za surovine pa morajo odrediti devize in ustrezen delež zagotoviti predilnicam. Brez izvoza torej ni več bodočnosti. Že lani so svoje izdelke ponudili na tuje. Letos načrtujejo, da bodo izvozili 6 odstotkov izdelkov.

Prodor na zahtevna tržišča skandinavskih dežel nedvomno omogočajo kvalitetni izdelki z vzorci, ki so blizu skandinavskemu stilu. Kamniška Ekperimentalna tkalnica namreč izdeluje predvsem kariraste vzorce. Mali tkalnici prednost daje tudi njena prilagodljivost željam kupcev. Vsake pol leta zamenjajo polovico vzorcev, v letu torej vse.

Izdelki takorekoč takoj zapuste skladišče, proizvodnjo imajo razprodano, čeprav je konkurenca ostra. Njihova prednost je predvsem v njihovi majhnosti, ki omogoča male serije in s tem širok izbor izdelkov. Usmerili so se tudi v celovito opremljanje določenih prostorov kot hotelov, ladij, turističnih kmetij. V načrtu imajo, da bodo v Ljubljani odprli svetovalni center, v katerem bo kupec njihovih izdelkov lahko dobil tudi nasvet arhitekta.

O kvaliteti prtov, pregrinjali, zaves, ki jih stkejo v kamniški Ekperimentalni tkalnici govore tudi prireditelji znanja. Letos so že drugič prejeli Zmaja na ljubljanskem sejmu mode.

Se eno podrobnost bi o mali kamniški tkalnici radi napisali. Zaposluje 60 ljudi, od teh v administraciji le šest. Kako jim to uspe? Združili so delovne naloge in opravila in vseh šest pač dela vse, kar je treba narediti, ne da bi se pri tem vsak strogo držal opisa svojega dela.

M. Volčjak

Ekperimentalna tkalnica iz Kamnika je za svoje dekorativne tkanine na ljubljanskem sejmu mode letos že drugič prejela Zmaja. — Foto: D. Dolenc

Rešitve se ponujajo

V Tovarni kos in srpov Tržič bi radi delili več kot ustvarijo, hkrati pa tarnajo zaradi slabih delovnih pogojev in kadrovske strukture — Nesoglasjem je krivo predvsem medsebojno nezaupanje, ki ga vodilni delavci in člani družbenopolitičnih organizacij, zlasti komunisti, ne znajo pretrgati — Rešitve so znane, treba jih je le uresničiti.

Tržič — Pred dobrimi dvema leti sem bila na zboru delavcev v Tovarni kos in srpov Tržič. Že tedaj sem kot nepristranska opazovalka spoznala, da v tovarni marsikaj šepa: najbolj medsebojni odnosi, saj je bilo čitno, da delavci iz proizvodnje ne zaupajo vodilnim, da pa tudi vodilni z njimi niso posebno potrepljivi, da jih ne znajo obveščati, da ni mogoče deliti več kot ustvarijo in da je zato edina pot večja produktivnost, vlaganje v sodobnejšo tehnologijo ter iskanje donosnejših programov.

V Tovarni kos in srpov so lani izplačali za osebne dohodeke kar 35 odstotkov več kot leto prej, ne glede na družbene usmeritve o razporejanju dohodka in ne glede na ustvarjeni dohodek, ki je bil nižji od pričakovane — nekaj tudi zaradi zamrznitve cen njihovih izdelkov — in jim starih izplačil ni dovoljeval. Zavestno so se zapisali med kršitelje družbenega dogovora.

Nekateri zbori delavcev so predvsem delo pešice, ki pa znajo pridolati tudi vemo, premalo so storile družbenopolitične organizacije, zlasti komunisti. Zakaj so to dopustili, zakaj niso vplivali pomirjevalno, pojasnili, da jemanje iz rok v usta ne pomeni napredku, k boljšim delovnim pogojem, višji produktivnosti in s tem večjemu dohodku.

Predvsem o tem je tekla beseda na razširjenem sestanku komiteja občinske konference zveze komunistov v četrtek popoldne v Tovarni kos in srpov. Komunisti iz osnovne organizacije so samokritično priznali, da v političnem sistemu ne delajo kot bi morali, da niso dobro organizirani, da so njihovi sestanki vsebinsko mlačni in da med delavci nimajo

pravega ugleda. Utrdili ga bodo lahko samo z boljšim delom, z reševanjem problemov v delovni organizaciji, s približevanjem delavcem in z njihovim usposabljanjem.

Delavci, več kot polovica je ne-kvalificiranih, verjetno res ne razumejo, kakšna je pot do višjega dohodka, kaj je zanj treba storiti in kako se mu včasih tudi odreči v prid razvoja. Tovarno je pred kratkim mladinska delegacija označila kot »muzej«. Delavci so bili užaljeni, po drugi strani pa za preusmeritev na industrijsko cono, za speljavo donosnejših programov in sodobnejše tehnologije niso dovolj storili.

Zdaj se jim ponuja priložnost, da se združijo z Metalko ali Merkurjem. V kratkem se bodo morali odločiti, katerega partnerja bodo izbrali, saj bi s tem veliko pridobili: predvsem boljše razvojne možnosti in strokovne delavce, ki jih nimajo dovolj, pa za njihovo pridobitev premalo naredijo.

Ena od poti k boljšim medsebojnim odnosom in zadovoljstvu delavcev je tudi pravičnejše nagajevanje. Sedanja merila so zelo ohlapna, saj dopuščajo v povprečju več kot 40-odstotno prekoračevanje, po drugi strani pa manjkajo normativi za nagajevanje kvalitete, s katerimi bi omejili velik izmet. Pametno bi tudi bilo, da bi v tovarni uvedli nagajevanje na osnovi mesečnih obračunov uresničevanja proizvodnih planov po delovnih enotah oziroma obratih.

Rešitve, ki bi jih lahko se naštevajo, se torej ponujajo. Treba se jih je lotiti, in to v vseh delovnih sredinah, za vsakim strojem in pisalno mizo. Složno, odgovorno, zrelo.

H. Jelovčan

Letos trikrat dražje

Premalo autobusov za prevoz delavcev TOZD Potniški promet pri Alpetouru pridelava zakup autobusov, vendar po trikrat ceni od sedanje — Bi tako škofjeloški delavci sami kupili avtobuse, da bi se lahko udobno vozili

ŠKOFJA LOKA — Prevozi delavcev iz Poljanske doline ter iz Škofje Loke in okolice na delo v industrijski na Trati so že dolgo problem. Avtobusi so prenapolnjeni, vožnja vse prej kot udobna in primerna. Zato nekatere delovne organizacije že kupujejo svoje avtobuse. Naj omenimo TOZD ABC Loka, Termika, RUŽV. Takšno drobljenje prevoznosti najbrž ni najbolj gospodarno, saj so avtobusi izkoriščeni nekaj ur dnevno, zato v občini menijo, da bi bilo pametnejše, da bi se druge prevoznike, če prevozov Alpetour ni sposobili celoti opraviiti.

Ne gre zanikati, da se na tem področju ni nič naredilo. Opravljen je bila vrsta pogovorov med delovnimi kolektivi Alpetourom, v katerih se je pokazalo, da bi morali v polnem obsegu razmisliti o gibljem delovnem času, da bi odpravili naval ob konicah, Alpetour pa bi za normalen prevoz delavcev potreboval vsaj 16 novih avtobusov.

Hkrati je Alpetour — temeljna organizacija Potniški promet pripravila osnutek samoupravnega sporazuma, ki naj bi vseboval medsebojne obveznosti in pravice med njim in delovnimi kolektivi. Pobudo je vsekakor potrebno pohvaliti, manj pohvalno je vsebina sporazuma. Predlaga, da bi delovni kolektivi sami kupili avtobuse in to po ceni, ki je trikrat višja od cene za prevozov. Kjer pa se prevozi opravljajo za dve ali tri osebe, morali prispevati še za dnevnicke soferja. Od tega menijo, da bi zneska bi odšteli le inkaso ustvarjen od prodanih vozovnicah potnikov. Navedenih je še vrsta drugih obveznosti, ki jih vajo predvsem uporabnike.

Za dan naj bi delovni kolektivi odšteli od 6.500 do 7.000 dinarjev za avtobus in če bi sešteli letni iztržek, stroški so se odšteli, je kaj lahko izračunati, da bi lahko pri Alpetouru vsaj edenar kupili skoraj vse potrebne »delavske« avtobuse. Ali gače povedano, delovne organizacije naj bi kupile avtobuse bi jih potem lahko najemale.

Kako sploh lahko pride do takšnega predloga? Povedano in zato »svoboden trg, kjer vzame kolikor potrebuje«. Da to uspeva, je vzrok tudi v nepovezanosti delovnih kolektivov urejanju problematike prevoza. Posledice pa seveda občini delavci, ki se morajo na delo voziti.

V Škofji Loki cene

Stanovalci, ki se te dni selijo v nova stanovanja v Podlubniku, so za kvadratni meter plačali nad 13.000 dinarjev — Takšna cena je posledica dobre pripravljenosti gradnje, sodobne tehnologije in večjega števila enakih stanovanj

Škofja Loka — Zaradi skokovitega porasta cen postajajo stanovanja že skoraj nedosegljiva dobrina, zlasti za tistega, ki si mora stanovanjsko vprašanje reševati sam. Cene so že marsikje presegle 20.000 dinarjev in za tista, ki bodo vseljiva čez nekaj mesecev obetajo še nekaj tisočakov višje. Zato je cena kvadratnega metra stanovanja v Podlubniku, znaša 13.179 dinarjev, sorazmerno nizka. Toliko so morali za stanovanja odšteti tisti, ki so se vselili pred novim letom v predzadnji in tisti, ki se selijo te dni v zadnjo stolpnico v naselju Podlubnik.

Ob tem je potrebno poudariti, da so stanovanja v Podlubniku opremljena. So zelo lepo opremljena s keramičnimi ploščicami in v primerno obdelanimi stenami. Tudi stene v stanovanju so opremljene, balkoni so urejeni in v njih vgrajene omarice skupaj s stenskim koritom in sodobno opremljenim kom, kar drugod že opremljene tako so opremljene sanitarije. Pri Tehniku, ki je zgradil, poudarjajo, da je vzrok za nižjo ceno v sodobni gradnji in stalni gradnji kompleksu, v Podlubniku, ki je Tehnik v nekaj letih zgradil stanovanj.

»Razen tega,« je poudaril direktor Tehnika Jože Albreht, »ljam sodobno tehnologijo za vse naselje enaka in prihranili precej stroškov obračunu stroškov se tudi pozna, ker smo zemljo izpred petimi leti in hkrati komunalno opremo za naselje. Zaradi tega so stroškov za komunalno stanovanja znizal od prvotnih 13 odstotkov. Neugodna pa je bila metodologija cene, pri kateri so kupili, gradbeniki pa so izgubili.«

Nekoliko dražja pa so stanovanja, ki jih gradijo v naselju za mlade družine, na ceno je namreč 17.000 dinarjev. »Stroški so višji zaradi serije enakih stanovanj in tehnologije, saj so stanovanja z zidaki, to pa več živega dela, dražja pa je stalna oprema in sodobnejša zemljišča,« je obrazložil Jože Albreht.

Letos gradijo ali pa bodo gradili stanovanja še v Zvezni žireh in tudi tam je izhodno 17.000 dinarjev. V teh krajih viša predvsem prevoz. Za vsa stanovanja v Podlubniku pa napovedujejo slabše, zakon o stanovanjski gradnji predvideva več gradnje, več bo investitor samostojno novanjška skupnost ali pa ki ga bo pooblastila. Pomeni, da bo za vsako stanovanje potrebno zbrati denar, ki se bodo postavili temelji, gotovo pomeni vsaj enoletni Drug problem pa je v postopku za gradnjo pripravljeno tudi zavira nadaljevanje stanovanj.

Znanje mora hitreje v proizvodnjo

Pot od inovacije do uporabe v proizvodnji še vedno predolga — Dohodek od inovacij ni rezultat izjemnih tržnih okoliščin, temveč rezultat dela — Aleš Zupan prejel plaketo Borisa Kidriča

Kranj — Na rednem občnem zboru so se zbrali člani kranjskega društva inovatorjev DIATI Kranj in spregovorili o dosedanjem delu, o pomenu njihovega ustvarjanja ter o programu dela za naprej.

Največ dela je bilo v preteklem letu posvečenega pripravi in sprejetju temeljev planov razvoja, kamor naj bi bila vtkana tudi inventivna dejavnost, saj bomo le opri na lastno znanje manj odvisni od uvoza tuje pameti. Društvo si je prizadevalo to dejavnost še bolj razširiti, saj bodo rezultati dobri le, če se bo čim več delavcev posvetilo inovatorstvu. Danes ugotavljamo, da se pri nas le 0,5 odstotka delavcev ukvarja z inovatorstvom, medtem ko se v razvitem svetu 20 do 30 odstotkov zaposlenih.

Beležimo lepe uspehe. Sava, Iskra in še nekatere kranjske delovne organizacije so v enem letu izumile za sto novih milijonov dinarjev vredne inovacije. Jeseniška Železarna za 60 milijonov. Če bi šlo povsod tako, bi se jugoslovanskemu gospodarstvu veliko poznalo. Najprej pa je treba inovatorjem zagotoviti tisto mesto, ki jim pripada. Šele potem lahko računamo na množičnost, na moč inovatorstva.

Inovacije ne prihajajo same od sebe. Vsaka večja delovna organizacija bi morala imeti zaposlenega človeka za inovacije, da bi svetoval posameznikom, kako naj uveljavljajo svoje izume in bi pomagal samoupravno

Znanje mora hitreje v proizvodnjo

Pot od inovacije do uporabe v proizvodnji še vedno predolga — Dohodek od inovacij ni rezultat izjemnih tržnih okoliščin, temveč rezultat dela — Aleš Zupan prejel plaketo Borisa Kidriča

Kranj — Na rednem občnem zboru so se zbrali člani kranjskega društva inovatorjev DIATI Kranj in spregovorili o dosedanjem delu, o pomenu njihovega ustvarjanja ter o programu dela za naprej.

Največ dela je bilo v preteklem letu posvečenega pripravi in sprejetju temeljev planov razvoja, kamor naj bi bila vtkana tudi inventivna dejavnost, saj bomo le opri na lastno znanje manj odvisni od uvoza tuje pameti. Društvo si je prizadevalo to dejavnost še bolj razširiti, saj bodo rezultati dobri le, če se bo čim več delavcev posvetilo inovatorstvu. Danes ugotavljamo, da se pri nas le 0,5 odstotka delavcev ukvarja z inovatorstvom, medtem ko se v razvitem svetu 20 do 30 odstotkov zaposlenih.

Beležimo lepe uspehe. Sava, Iskra in še nekatere kranjske delovne organizacije so v enem letu izumile za sto novih milijonov dinarjev vredne inovacije. Jeseniška Železarna za 60 milijonov. Če bi šlo povsod tako, bi se jugoslovanskemu gospodarstvu veliko poznalo. Najprej pa je treba inovatorjem zagotoviti tisto mesto, ki jim pripada. Šele potem lahko računamo na množičnost, na moč inovatorstva.

Inovacije ne prihajajo same od sebe. Vsaka večja delovna organizacija bi morala imeti zaposlenega človeka za inovacije, da bi svetoval posameznikom, kako naj uveljavljajo svoje izume in bi pomagal samoupravno

Festova »mini« pokušnja

Od 26. februarja do 8. marca se bo v Kranju zvrstelo enajst filmov z letošnjega Festa - Predlazujejo komercialna kinematografija

Kranj - O enajstem beograjskem Festu, ki se je komaj dobro iztekel, se bilo zapisanih nekoliko kritičnih besed. Namesto posrednika sedme umetnosti, povezovalca vsega najboljega kar v svetu nastaja, je festovski program podlegel komercialnim interesom naših distributerjev. S tem pa si je zapravil še tisti skromni ugled, kar ga je imel in priskrbel na repu podobnih svetovnih prireditelj.

Kljub temu bo Fest z redkimi dobriimi, v gneči distributerskih nakupov spregledanimi filmi, tudi letos predstavljal kvalitetno ogrodje jugoslovskega filmskega sporeda.

Likovna kolonija v otroškem domu

V Karlovcu, v ulici Vladimirja Masorja je v veliki dvonadstropni zgradbi Otroški dom Vladimir Nator, v katerem živi 104 otrok brez staršev.

Takih domov je v Jugoslaviji več, vendar ima ta nekaj posebnega. Vsako leto namreč organizirajo v likovnih počitnicah likovno kolonijo zlikovci.

Letos je bila že osmič, povabili so trideset umetnikov, kiparjev in slikarjev, samoukov in akademskih. Poleg Jugoslovanov so bili štirje tujci: Nemec, Čeh, Američanka in švedski slikar in pesnik Gösta Nydahl, ki ima sam doma številno družino.

V domu so umetniki ustvarjali od 23. januarja do 1. februarja.

Ze ob vstopu v zgradbo sprejmejo obiskovalca prijazen in lepo vzgojeni osebje ter pokažejo, kaj vse imajo. Tu je tudi kaj videti! Po stopniščih, na dvorišču, v dvorani, učilnicah in sobah je vse polno kipov, slik in risb visoke umetniške vrednosti.

Otroci pridno sodelujejo v programih tega zanimivega srečanja, pomagajo kiparjem in slikarjem ter tudi sami ustvarjajo. Ob tem delu se borejajo stalna prijateljstva, kar pravi direktor doma Pero Car, da je najdragocenejše.

Sicer jih pogosto obiskujejo znani družbenopolitični delavci, igralci, pevci, pesniki, pisatelji in drugi prijatelji otrok, ki so zaradi nesreč, bolezni ali drugih vzrokov ostali brez staršev.

Poleg domaškega osebja pomagajo spajati, izobraževati in usposabljati otroke za normalno vključitev v našo samoupravno socialistično delovno skupnost.

Zlata Volarič

Enajst »koščic« bodo slovenski gledalci v nekaterih mestih lahko spoznali že zdaj, v izboru tako imenovanega minifesta, ki je postal utečena prireditev.

Izbor vsebuje le tista dela, ki so za predvajanje pripravljena, opremljena s podnapisi. Ker se našim uvoznikom veliko bolj mudi ponuditi dela zahodnih kinematografij, ki prinašajo dohodek, v minifestu razen Wajdinega Dirigenta zamašimo dosežke vzhodnih ustvarjalcev, ki so letos največ prispevali k višji kakovostni ravni beograjskega srečanja.

V Kranju se bo minifest začel 26. februarja (trajal bo do 8. marca) s punk filmom Divji fant iz angleške proizvodnje, nadaljeval pa se bo z ameriškim komercialnim »grehom« Imperij vrača udarec. Gre za nadaljevanje uspešnice Vojna zvezd z istimi zapleti in celo s ponovljenimi triki. Ob vesternu-drami Tom Horn se bodo gledalci poslovlili od Steva McQueena.

Četrty dan bo prikazano eno najboljših lanskih del, Dirigent,

uglednega poljskega režiserja Andrzeja Wajde, razmišljajoč film, pretkan s prispodobami, ob katerem bo Mesto žensk Federica Fellinija dobesedno zbledelo. V tem spornem, hvaljenem in grajanem filmu bodo gledalci namreč zaman iskali odgovor na vprašanje, kam vodi pretirani feminizem in kje so meje vladavine moškega erotizma.

Velika filmska imena pa s tem še niso izčrpana. Mogočna zgodovinska freska Kagemusha - sence bojevnikov režiserja Akira Kurosawa prinaša razen paše za oči poglobljena razmišljanja o oblasti, boju zanjo pa tudi s spletkarstvu in moralnosti oblastništva.

Za sprostitvev od zahtevnih tem bodo poskrbeli filmi Razbito steklo, ki govori o vzponu in zatonu popularne glashbene skupine Breking Glass pa prikupni, malce komedijski in malce melodramatični film Francoisa Truffauta Zadnji metro ter Sieglav akcijski Pobeg iz Alcatraza. Megla režiserja Johna Carpenterja bo v minifestu zastopala fantastično grozljivo, za uspešen konec pa bo poskrbela ameriška satira Je pilot v letalu, posrečena parodija na obrabljene teme o nevarnostih, ki pretijo letalskim potnikom.

H. Jelovčan

Ob 150-letnici rojstva Matije Valjavca

Rojak kremenitega gorenjskega značaja

Zgornja Bela - V torek je minilo 150 let, ko se je v Kračmanovem mlinu na Srednji Beli rodil svobodoljubnim staršem sin Matija, ki je Belo Belico, mogočen Storžič in trdne gorenjske ljudi pod njim s svojimi pesmimi izpisal na strani slovenskega liričnega in epskega ustvarjanja. Ze kot študent je bil Matija ognjevit narodnjak in misli so mu bežale daleč od lemenata, kamor so ga sllili njegovi sorodniki. Z Dunaja se je Valjavec vrnil z diplomo klasičnega in slovenskega jezikoslovca. Tako kot v študentskih letih se je tudi pozneje njegova pot navezovala na Trdinovo; skupaj sta prijateljevala v mladosti, dobro in slabo sta delila tudi na prvem službenem mestu kot profesorja v Varaždinu. Kasneje sta se njuni življenjski in ustvarjalni poti ločili in dokončno razšli v Zagrebu, kjer je Matija nazadnje služboval in tod tudi daleč od domače vasi umrl. Pokopan je na zagrebškem Mirogoju.

Ostalo pa je njegovo delo. V času, ko je slovenski narod utiral pota k uveljavitvi in osvoboditvi izpod tujih avstrijsko-nemških spon, mu ni bilo dano živeti in delati med Slovenci, a kljub temu je s svojim pesniškim in jezikovnim snovanjem mnogo doprinesel k narodovemu samozavedanju.

V slovensko pesništvo so Valjavca na pomlad narodov (leta 1848) uvedle ljubljanske »Novice«, katerih urednik je tedaj 17-letnega Belana označil kot »veliko obetavnega mladenciča«. Ni se zmotil v svojih napovedih, saj Matiji pesniška in pisateljska žilica ni dala več miru. Slovensko slovstvo pozna Kračmanovega po njegovih avtobiografskih

pesmih s preprostim naslovom »Pesmi«, po pripovedkah iz živalskega sveta (Volk Rimljan, Osel, kralj zverin), za katere je ljudske motive našel tudi v domačem kraju. Razodevajo predvsem tesno povezanost z naravo in živalmi ali kažejo na napake človeškega početja. Se danes sta zelo priljubljeni s človeškimi čustvi in usodami prepletene pesnitvi Pastir ter Zorin in Strelina. Valjavec je bil vnet zbiratelj ljudskega blaga, zamikalo ga je tudi jezikoslovje: Z znanstvenimi razpravami s tega področja si je pridobil

C. Zaplotnik

Kajuhova nagrada za Staneta Šinkovca

LJUBLJANA - Pretekli petek so v dvorani ljubljanske mestne skupščine slovesno podelili Kajuhove nagrade za leto 1981. V najozji izbor predlogov za nagra-

Drugi žirovski občasnik

Žiri - Ob slovenskem kulturnem prazniku je Literarna sekcija DPD Svoboda Žiri izdala že drugo številko novega žirovskega časopisa. Avtor naslovnice je akademski slikar Staneta Kosmač. Osrednja tema številke, ki sicer prinaša aktualne, leposlovne in zgodovinske zapise, je osnutek žirovske krajevne bibliografije. Zajeti seznam tiskov in rokopisov je v sklopu kulturnega tedna, ki so ga letos priredili v Žireh, doživel svojo čutnonazorsko predstavitev. V dvorani prenovljenega Družbenega doma Partizan so namreč postavili razstavo Literarna podoba Žirov, ki je prikazala del v bibliografiji zajetega gradiva.

Ob razstavi so se zvrstile še druge kulturne prireditve. Nastopila je vodilna slovenska harfistka Pavla Uršič, pripravili so večer žirovske poezije, večer sodobne svetovne poezije v izvedbi recitatorjev Kluba študentov Poljanske doline in še občni zbor DPD Svoboda, ki se je v preteklem letu spet uspela postaviti na noge.

Vsa ta dejanja so bila prvi koraki v udejanjanju zamisli, da bi to sicer lepo in akustično dvorano z manjšimi tehničnimi dopolnitvami spremenili iz družabnega tudi v razstavni in koncertni prostor.

Tako bi najhitreje našli primeren prostor za del kulturnih dejavnosti.

Samorastnik in Prešeren

V knjižnici »IVAN TAVČAR« v Škofji Loki razstavlja od 11. februarja 1981 dalje Peter Jovanovič dvajset risb na temo Prešernovih pesmi.

Čprav Petra Jovanoviča ne bi bilo treba posebej predstavljati, je vendar prav, da iz kataloga, ki je izšel ob njegovi prvi razstavi leta 1966 v Škofji Loki povzamemo nekaj osnovnih misli: Peter Jovanovič je bil rojen 6. februarja leta 1938 v Dolenji Žetini pod Blegošem. Ze v šoli je rad risal, resneje pa se je lotil risanja ko so ga k temu spodbudile ilustracije v reviji Mlada pota, kamor je tudi sam poslal leta 1957 eno svojih risb, ki jo je uredništvo tudi objavilo. Objava je Jovanoviču vtila pogum in od takrat naprej štejemo ustvarjalna leta samorastnika izpod Blegoša. Čprav je Peter Jovanovič popoln samouk, kaže v svojih risbah s tušem in v lesenih plastikah dar izvrstnega opazovanja, smisel za čisto risbo, kar daje skupaj z okorno preprostostjo figur pravi ekspresivni čar najvnost, ki polno zavzneni prav v obdelavi motivike iz njegove najbližje okolice: otrok in kmetov.

Tako takrat pred petnajstimi leti. Danes lahko občudujemo pri Jovanoviču izrazit smisel za čisto risbo, ki mu je ostal. Ni pa več naivneokornosti, ni več motivike iz najbližje okolice, ker je posegel po novi snovi in novih motivih. Ze v plastikah je obdelal literarne predloge Tavčarja, Bevka, Prežihca. Sedaj je vzel v roke Prešernove Poezije in ob njih ustvaril ciklus zanimivih risb. Še boljše, ilustracij na teme Prešernovih pesmi. Atributi s katerimi ponazarja pesnitve so sicer skromni, a pod Jovanovičevimi prsti zaživijo svojako ekspresivno! Personificirana debila drevesa, največkrat sta dve drevesi, ponazarjata moško in žensko figuro, enkrat ujeti v pajčevino, drugič v krče lastne grčave ujetosti, prirasli v tla. Hrepeneči bitji sta, ki se pneto kvišku a jima zverženost ne dovoljuje poleta, korenine ne odrtgati se od zemeljske prirastlosti na vse malenkosti tega sveta. S tem se je Jovanovič približal misli velikega pesnika. Likovno zasnovi je osvobodil podrejenosti literarni predlogi, kar se mu je dogajalo tako pri Tavčarju kot pri Prežihu in Bevku, ko mu je bila fabula imperativ in ko je zanemarjal svoj lastni ustvarjalni jaz. Tokrat je ustvaril ilustracije samostojnih razsežnosti s svojkim privzokom skromne a izpovedne risbe, vredne svega spoštovanja.

Andrej Pavlovec

Vsak četrtek

Kranj - V novem lutkovnem gledališču na Tomšičevi 44 bo v četrtek 26. februarja, ob 16. in ob 17. uri na sporedu pravljica Karla Novaka: Pravljica o mezinčku v uprizoritvi Lutkovnega gledališča pri Prešernovem gledališču Kranj. Novo lutkovno gledališče (GLG - gledališče, lutke, glasba), čigar »oče« je Cveto Sever, torej že polno diha in pretekli četrtek so otroci povsem napolnili prostor v gradu Kieselstein in navdušeno sprejeli Naceta Simončiča, ki se je predstavil z lutkovno igrico Veliki kikiriki.

Le še do petka, 28. februarja, bo v mestni galeriji v Ljubljani (desno od vhoda v magistrat) odprta razstava karikaturne slovenskega karikaturlsta Boruta Pečarja. Res bi bilo škoda, če bi jo zamudili!

»Svatba« za abonente

Šeligova »Svatba« v uprizoritvi Prešernovega gledališča uvrščena v ožji izbor republiških predstav za sarajevski festival

KRANJ - Od 23. do vključno 28. februarja bo v Prešernovem gledališču vsak večer na sporedu »Svatba« Rudija Šeliga. Premiero je predstava doživela v prvi polovici januarja letos. Zaradi drugih obveznosti gledališča bo za abonmajske občinstvo na sporedu šele ves prihodnji teden.

Medtem je Rudi Šeligo za svojo dramo »Svatba« prejel »Nagrado Slavka Gruma« na letošnjem Tednu slovenske drame 81. Brez dvoma gre za izjemno kvalitetno in gledališko vznemirljivo uprizoritev, kar potrjuje tudi dejstvo, da jo je republiški selektor za sarajevski festival mladih in eksperimentalnih scen uvrstil v ožji republiški izbor.

Pri uprizoritvi sodeluje vrsta najpomembnejših slovenskih gledaliških ustvarjalcev. M. L.

FILM

»Pekinski velikan« sodi med tisto vrsto filmov, s katerimi nas je zadnja leta zasula zahodna kinematografija z namenom, da nam vlijejo strah ali vsaj razburkajo domišljijo. In čeprav je scenarij »Pekinskega velikana« ulelan, triki pa že znani, zgodba vendarle ni ravno dolgočasna. skratka - milo rečeno - zapravljeni recept se je še enkrat obnesel, kar pa je skuhanu, je ravno dovolj dobro za enkratno uporabo.

Pomembnejši pa je film, ki je sedel »velikanu«, to je španska barvna vojna drama »Sedem januarjskih dni« slovitega režiserja Juana Antonia Bardema. Bardem, ki je po mnenju kritikov eden najbolj samostojnih ustvarjalcev sodobnega filma, je izdelal nepopovljiv film, ki se kljub temu, da temelji na zgodovinskem dejstvu, ne porazgublja v dokumentarnosti, temveč se v tankočutnem prikazovanju usode male španske družine razširi v izraz duha komaj minule dobe španske zgodovine. Nam manj znani igralci so v filmu odlično odigrali svoje vloge in včasih se nam zazdi, da je v njihovih dialogih nekaj avtobiografskih elementov. Osrednji dogodek je kruti poboj petih levičarskih advokator, ki je bil samo eden izmed vrste brutalnih političnih razčiščevanj, ki so sledila proti koncu nemirnih sedemdesetih let. Kljub specifičnim režiserskim prijemom in psihološkim previnam je film predvsem politična drama. Pribožnosti, da »Sedem januarjskih dni« lahko končno spremeljamo tudi v našem kinu, vsekakor ne smemo zamuditi!

LILJANA ŠAVER

D. Dolenc

Tomo Križnar

9

Z MOPEDOM PO JUŽNI AMERIKI

Naslednjih 48 ur me ni. Spim. Ležim in berem. Nasležen sem z vtisi, ne morem več sprejemati novih, naj se malo uleže.

Proti večeru se prepustim ulici. Čez trge palač poznega baroka, mimo kipov generalov, po pločnikih, kjer vsak kaj prodaja, me nese na Plazo San Martin. Nasproti hotela Bolivar se v parku tare ljudi. V gručah stoje okrog klovnov, ki udrihajo čez politiko, revščino, zadnji karneval. Opazim tudi nekaj ostrih aristokratskih potez, ki se važno nosijo ob vodometu. Menda bo res, kar pravijo, da boče biti nekdanja prestolnica vice kraljev bolj fina, bolj španska kot Madrid; bogate Američane s severa spuste v svoje salone le, če jih potrebujejo za važen posel.

Lima je najbolj cvetela v 18. stoletju, ko je bila ena prvih mest na svetu. Tudi Limo danes sekajo moderni podvozni, široke avenije, nebatičniki, vendar se stara Lima še vedno močno čuti okrog Plaze de Armas, kjer se zgosti v en sam veličasten spomenik konkvisti. Francisco Pizarro stoji na visoko dvignjenem konju in moli svoj krvoločni meč proti katedrali, kjer v pajčevinah leži njegovo mumificirano, z vato natlačeno truplo. Kaj je bil Pizarro? Spoštovanja vreden drzen osvajalec, ki je junaško ponesel španska krono v neskončne meje novega sveta in podaril barbarom resnico božje milosti, ali navadna zakompleksana fanatična hiperbaraba, ki ga je rodila Evropa, podobno kot je rodila tudi Hitlerja? Kaj so vsi ti napoleoni, ki jih časte v šolah?

Leta 1535 je Pizarro s peščico vojakov ob prvem srečanju z inkovskimi plemenitaji ugrabil glavarja in ga kot nevernika obsodil na smrt. Ko mu je za odkupnino obljubil dvorano zlata, ga je pomilostil, ko pa je pobral zlato, ga je enostavno velel obesiti. V kletih cerkve sv. Frančiška je kostnica. Lobanje in kosti so razvrščene po pomembnosti bivšega lastnika, velikosti, po polomljenosti... vodič deklamira svojo večno pesem, gospe imajo velike oči, otroci se zafrkavajo brez poslušanja za stare naftalinske zgodbe konkvistadorjev.

Ko se vracam po praznih ulicah, veter vrtniči polnočni prah, trgovci pospravljajo stojnice, v topli noči mi nasproti prihajajo lepote razpuščenih las, počesani Remei z malomarno vrtečimi kjuči avtomobilov v rokah, pa oni masno polizani bratci, ki so nekje vmes. Berači, pohabljeni, bolne starke z otroki posedajo po kartonastih skatlah po neonom in stegujejo počrnele nohte za turisti.

Gringov je povsod dovolj. Tisti samozadovoljni starejši so sicer z ženami v novih pončih pobegnili v hotele, vendar mladim vagabundom Lima ne da pokoj. Letajo okoli, se srečujejo, zbirajo se v gruče, posejajo ob poceni pivu v kitajski restavraciji na Plaza San Francisco in... se boje drug drugega. Na živce si gremo. Prideš nekam, da boš pozabil razviti svet in njegove zavožene ideale, svojo družbo iztirjenost, nostmi, ki jih že na sebi sovražiš... Pijemo vino, deremo, da se stare ženske križajo na onih. Ko prituozofirali, da bi potrebovali nekaj dni, preden bi se zbrali v marico in zginejo. Nas se nihče ne dotakne. Turizam je za Peru pomembna gospodarska panoga. Poznam Američane, ki delajo mesec v letu doma, po svojem razmeroma poceni bivanjem omogoča romantično brezdelno življenje bivših plejbojcev. Lima je Pariz Južne Amerike.

Cestna kuhinja ponuja čudovite dobrote, le lačen moraš biti

Vizo za Bolivijo dobim po štirih urah. Nasploh vstop v južnoameriške države ni tako oviran, kot sem pričakoval. Večinoma zahtevajo le povratno letalsko karto in nekaj sličic. Problem je le z Brazilijo in Venezuelo, za katerih vizum je potrebno nekaj mesečno čakanje. V Čile se gre podobno kot v Paragvaj, brez vsake sitnosti. Bil sem tudi na našem veleposlaništvu. Odpravili so me v petih minutah.

In potem sva drvela naprej po puščavi proti jugu. Že dva tedna vozim po puščavi, kje in zakaj nastaja toliko peska?

Nekje na meji s Perujem ob tihomorski obali se tropsko, za banane tako ugodno podnebje nenadoma pretrga in se spremeni v nekaj tisoč kilometrov dolg pas, žejen vode. Vleče se prek puščave Atacama in se konča nekje v srednjem Čilu. Kljub bližini ekvatorja je vsa vegetacija v teh suhih krajih odvisna od hudo-urniških voda, ki prihume s strmih, šeststisočmetrskih andskih vrhov, ki branijo težkim oblakom dostop do Pacifika. Za nastanek puščav v tem delu Južne Amerike učene knjige krivé tudi hladni Humboldtov tok in meridijansko cirkulacijo zračnih gmot.

Ko tisto jutro sredi hrupa in izpušnih plinov otvorim svoj motor, srečen zapustim prenatrpane ulice Lime in se poženem proti jugu po od vročine migetajo-čem asfaltnem traku Pan amerikane. Cesta, ki se začne v kanadskih gozdovih in veže obe celini (prekinjena je le v Panami, kjer zaradi potrebnih velikanskih denarnih sredstev in velike donosnosti ladijskih družb, ki prevažajo tovornjake iz Paname v Kolumbijo, še vedno niso obvladali nevarna močvirja malaričnega Dariena na meji med obema državama) vse do argentinske Ognjene zemlje in Patagonije, je dokaj dolgočasna. Ravna je, včasih napol zasuta z zahrbtnim peskom in polna zaspanih šoferjev tovornjakov. Gostilne, trgi, reklame za coco colo so ob vsej nujnosti narejene po istem severnoameriškem kopitu in zato — enako kot ljudje iz bajt ob cesti, ki v turistu vidijo le možnost za hiter, pošten ali pa manj pošten zaslužek — nezanimiva.

KAN?

ODLIČNA SMUKA NA JUŽNI TIROLSKEM

Na Kronplatz na južni Tirolskem hodijo Globtouristi smučati že pet let in vedno nadvse zadovoljni s smučarsko žičnico — 30 naprav, 70 kilometrov smučarskih prog in tekaške proge v dolini.

Zaradi izredne domačinske prijetnega vzdušja so pri Globtouru izbrali termin, od 28. januarja do 7. marca, v poznem BROETZ v Rasnu, od koder bodo vsi, ki bodo odšli na smuko, vozili do sedelnice Olangu.

Za odrasle je cena 7.200 dinarjev, za otroke do sedem let 6.500 dinarjev, manj je treba šteti, če ne vzamete skijaške opreme. Cena vključuje sedem dnevno smučarsko karto, avtobusni prevoz iz Ljubljane in nazaj, vožnje po smučarski organizaciji.

Prijave sprejemajo vse organizacije poslovalnice do 21. januarja, ob prijavi va vplačate taktico 3.000 dinarjev.

PUSTOVANJE NA VOGLU

V SKI hotelu na Voglu pripravljajo letos nadvse zabavno pustovanje in sicer v soboto, 28. februarja in na pustni torek.

Pustne maske bodo imele prost vstop, najboljša pa čakajo zanimive in privlačne nagrade.

S povratkom ne bo težav, saj bo gondolska žičnica vozila v soboto do 1. ure zjutraj.

SKI Hotel na Voglu vas vabi!

JUGOSLAVIJA KLANJ NAČRT MESTA

NOVA KARTA KLANJA Z NAJBLIŽJO OKOLICO

Geodetska uprava Kranj je izdala nov načrt Kranja z najbližjo okolico. Izšel je v nakladi 5.000 izvodov in vsebuje načrt mesta in okolice z najbližjo okolico in nekaterimi ustanovami ter delom organizacijami, obsega pa tudi območje na severu do Rakovca, na zahodu do Rakovice in Kranjskih opekarn v Stranjanu, na vzhodu do Britofa, na jugu do Sr. Biterj, Drilovke in Ruzice. Karta vsebuje tudi seznam ulic, osnovnih podatkov o mestu in okolici, načrtu mesta pa so s simboli označeni: avtobusne postaje, lokalne, avtotaksi postajališča, postaje milice, pošte, telefonске govornice, zdravstveni dom in zdravstvene postaje, lekarni, turistični uradi, hoteli, restavracije in gostilne, kavarne, banke, muzej, galerije, spomeniki, gledališče, kino, šole, benedicinski črpalke, parkirni prostori in avtomehanične delavnice. Skarj da ni izkoriščena tudi druga stran karte, kjer bi na primer lahko navedli vrsto koristnih podatkov, tako turističnim in ostalim (naslovi, telefonske številke in drugo) s čimer bi se precej pridobila na uporabnosti. Načrt mesta je po ceni 400 dinarjev, izvod na voljo v uporabi koskih. Mladinski knjigi in turistični uradih v Kranju ter na Geodetski upravi Kranj.

JOŽE VIDIC:

Vojni zločinec

7 FRANC FRAKELJ

2. — Moško truplo, v suknji, temni obleki, dolgih hlačah, v močne čevlje obut, s podkvicami na petah in nazobčani kovski spredaj. Oblečen v temen telovnik, sivo jopico, na sebi je imel dve srcaji, spodnjo belo in zgornjo sivkasto s tenkimi črtami. Suknja (štucar) zelene barve, znamke Tivar. Lobanja popolnoma razbita, visok okoli 165–170 cm, usnjen pas na hlačah širok tri cm.

3. Moško truplo, v pumparicah, zelenkasto sivih, drobno kariranih, v močnih dokolenkah, kratak suknjič do pasu (jankerle). Glava popolnoma razbita in odpadla od trupla. Visok 170 cm.

Opomba: to bi mogel biti posestniški sin Jesih Anton z Iga, star okoli 22 let. Tako je popisanih vseh šest žrtev, ki jih je Belac žrtvedel (1944. leta) za potrebe Komisije za ugotavljanje vojnih zločinov in zločincev identificiral. Po zapisanem vrstnem redu so bili umorjeni: 1. Francka Brancelj, poročena Korpes; 2. Jože Brancelj iz Tomišlja, Francin oče; 3. Anton Jesih, star 21 let. Čeprav sem Marjana Kersnika-Belaca prvič videl zadnje dni julija letos in tedaj sploh prvič slišal za ta ohranjeni zapisnik, sem na podlagi izpovedi prič in lastnega raziskovanja brez pomote v knjigi Po sledovih črne roke opisal, kdo so bile žrtve, ki so jih Skalarjevi morilci umorili v sredeljek, 20. decembra 1943. leta.

Dan pred božičem je šel Skalar s patroljo po Črni vasi od hiše do hiše. Hotel je ugotoviti, kako se vaščani pripravljajo na božično praznovanje. Nekaterih hiš se je izognil, ker je vedel, da so prazne, stanovalci pa v Kozlarjevi gošči.

Na koncu vasi so obstali. Nasproti jim je prišel mlad Ciganček, Tonček Hudorovič, star morda 14 let, ki je bil za hlapca pri Jakobu Škraba (njegova hčerko Vero Škraba je Frakelj umoril z Melikovimi). Poskakoval je po cesti, kot da je vojna nekje v deveti deželi, in žvižgal pesmico Jaz sem Cigan baron... Skalar ni imel razumevanja za otroško razigranost. Črn je kot sam peklensček. Pa na sveti večer pleše po Črni vasi! Sam satan ga je navdihnil, da nas jezi. Cigančka so odpeljali v Kozlarjevo goščo in obesili na drevo, kjer so ga dobili domačini čez dva dni. Ko so čez šest mesecev prekopavali trupla in jih vozili pokopavat na tomišelsko pokopališče, so tja prekopali tudi Tončka Hudoroviča. 29. decembra 1943. leta je domobrantska patrolja, ki jo je vodil semeniščnik Anton Platner, po domače Sedeje iz Iške vasi, na cesti ustavila 61-letno Marijo Zagar, Malnarjevo iz Iške vasi. Odpeljali so jo v vaški zvonik in jo tam zasramovali, poniževali in topli, končno pa še ubili. Njeno truplo so vrgli v grmovje za cerkvijo, kjer so ga odkrili otroci čez dva dni. Umorili so jo na Skalarjev ukaz. Vodja morilske patrolje je zdaj duhovnik v Clevelandu v ZDA.

20 dni po tem umoru je Franc Frakelj umoril še hčerko Malnarjeve mame — Marijo, poročeno Keršmanc, 38-letno mater devetletnega sina Vinka. Marija je bila tri dni zaprt v bunkerju pod stopnicami v barjanski domobrantski postojanki. Kljub hudemu januarskemu mrazu ji niso dali niti odeje. Zadnji dan pred usmrtitvijo so njenemu možu dovolili, da jo je obiskal v zaporu. Ko je mož odprl vrata Frakeljnov pisarne, je slišal, kako nekdo pisarju narekuje smrtno obsodbo za njegovo ženo, ker ima »tri brate v partizanih, četrti pa je že padel kot partizan«.

Keršmanc mi je povedal, da je njegova žena vedela za smrtno obsodbo. Frakeljnova tolpa je njo in Francko Tanček iz Zgornjega Iga ponoči odpeljala v gozd blizu vasi Zalog pri Škofljici in ubila.

Ko je Keršmanc prosil Frakeljna za dovoljenje, da bi lahko prekopal ženino truplo na pokopališče na Igu, mu je Frakelj zagrozil: »Samo dotakni se groba, pa boš prav tam pokopan.«

Za novo leto 1944 je Skalar utrjene klavce poslal za nekaj dni na dopust. Nenehno je skrbel, da so njegovi izvoljenci dobivali boljše hrano kot drugi vojaki in razne priboljške. Apostoli so lahko večkrat šli domov, pri raznih ropih so dobili več plena, občasno pa še razne nagrade.

10. februarja 1944. leta so Skalar, kaplan Stefan Kraljič, Martin Oblak in Tone Pristavec vodili domobrance v Iško vas in jo obkoli-li. Rogovili so po vasi in strahovali vaščane. Skalar je rjovel, da je treba vse pobiti, ker sodelujejo s partizani. Iz žepa je potegnil spisec enajstih vaščanov, ki so jih takoj nato aretirali. Skalar je sklenil, da bo aretirane vaščane pobil v Kozlarjevi gošči, in to kar mimogrede, ko se bodo vračali v postojanko na Barje.

Tokrat je Skalarjeve morilske naklepe prekrizal nepričakovan in silovit partizanski napad. Nihče ni pričakoval napada, najmanj pa Skalar. Domobranci so urno zasukali pete in

zbežali proti Igu. Na čelu bežeče vojske strahopetni Skalar, ki se je ustavil šele na Razen dveh so partizani rešili vse aretirane. Med begom so domobranci ubili eno ženo, ki jim ni mogla uteči.

Sele po vrnitvi na Ig je Martin Oblak zbil, da se iz boja ni vrnil njegov brat, tudi pri domobranci. Partizani so ga zaslišali in obsodili na smrt.

»Maščevali ga bomo,« je Skalar svojo svojega najzvestejšega služabnika, ki so Skalarjevi domobranci v Vrbljenju učiteljico Heleno Modic, staro 29 let, neza Grebena, očeta Marije in Leona, benc, ki sta bili ubiti januarja na Ljubljanski cesti so aretirali Alojzija Benca, vse tri ustrelili v Kozlarjevi gošči. Marja z Ižanske ceste so poslali s »prilopostromom v internacijo v Nemčijo, kjer naj se ve, da Skalar ne pobija vse, ampak da včasih tudi koga blagohotno na delo v Nemčijo ali v taborišče Črni umrje, on tega ni kriv. Vojna je in ljudje umirajo nasilne smrti. Ni ena vojne in ni izumitelj topov, mitraljezov in bomb.

Sicer pa Skalar ni bil vojaški dober je znal ljudi pobijati tudi drugod in ne tisti gošči. Nekoč je ponudil kmetu Rupertu z Iga puško, rekoč: »Primi jo, ključ se nam.« Rupert je odkimal in orožje, Skalar mu tega ni mogel ne oprostiti. Nekega dne so tega kmetarlarjevo tolovajji zalotili pri delu na njivi kar tam ubili.

Poleti 1941. leta je italijanska partizanski cesti zalotila mladega fanta, ki metaval letake Osvobodilne fronte. Zbog in obsodili na pet let zapora. To je bil Skalar iz Črne vasi, ki je do začetka študiral na trgovski fakulteti v Beogradu.

SPLOŠNA BOLNICA JESENICE

razglašala prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za:

- 1. POMOČNIKA DIREKTORJA BOLNIŠNICE
- 2. GLAVNO SESTRO BOLNIŠNICE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod 1): visoka izobrazba pravne, ekonomske ali družboslovne smeri, sposobnost za organizacijo in vodenje, široka družbeno politična razgledanost in sposobnost razvijanja samoupravnih odnosov ter petletne delovne izkušnje;
- pod 2): višja šola za zdravstvene delavce, sposobnost za organizacijo in vodenje, pozitiven odnos do uredništev in razvijanja samoupravljanja ter 5 let delovnih izkušenj.

Kandidati naj svoje vloge pošljejo najkasneje do 20. 3. 1981 na naslov: Splošna bolnica Jesenice, razpisna komisija.

NESREČE

Nezgoda smučarja

Podlublje - V četrtek, 19. februarja, popoldne se je na smučanju huje poškodoval Franc Zupančič (roj. 1946) iz Podlublja. Zupančič se je s smučmi zaletel v drevo ter si pri tem polomil več reber, zlomljeno pa ima tudi medenico. Ponesrečenemu so pomagali gorski reševalci iz Trzica.

AVTO ZANESLO NA ZASNEŽENI CESTI

Radovljica - V soboto, 21. februarja, ob 17.40 se je na magistralni cesti pripetila prometna nezgoda zaradi neprimerne hitrosti. Voznik osebnega avtomobila Milan Gajič (roj. 1949) iz Ljubljane je vozil proti Podtaboru. Na ravnem delu ceste, pri odcepu za vas Vrbanje, je njegov avtomobil začelo zanašati na zasneženi cesti. Avtomobil je zaneslo v začetek ograje na levi strani ceste. Voznik je bil v nesreči ranjen, škoda na avtomobilu pa je za 60.000 din.

TRČIL V DVA PEŠCA

Kranj - Na Jezerski cesti se je v nedeljo, 22. februarja, nekaj pred 19. uro pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Janez Mubi (roj. 1955) je vozil po regionalni cesti od Britofa proti Kranju. Ko je dohitel skupino pešcev, ki so hodili drug za drugim po desni strani ceste, je trčil v Bojana Porento (roj. 1963) z Brega ob Savi in Jano Suhadolnik (roj. 1962) z Brega ob Savi. Po nesreči je voznik Mubi ustavil in poškodovancema dal del vsebine iz škatle prve pomoči, nato pa je odpeljal dalje. Ker so si očitvidci zapisali voznikovo številko, so ga miličniki lahko takoj našli.

ZAPELJAL NA PLOČNIK

Kranj - V nedeljo, 22. februarja, ob 19.23 se je na Cesti 1. maja pripetila še ena nesreča s pobežom. Voznik osebnega avtomobila Stanislav Fister (roj. 1945) iz Kranja je vozil proti Planini in zaradi vinjenosti zapeljal v desno na pločnik, kjer je trčil v Antonijo Kožuh (roj. 1964) iz Kranja. Voznik je po 15 metrih sicer ustavil in pogledal, kaj se je zgodilo, nato pa odpeljal naprej, ne da bi nudil pomoč poškodovanki. Voznika so miličniki že čez uro našli doma, saj si je registrsko številko avtomobila zapomnil očitvidci.

Črtomir Zorec

NEKAJ BESED O KAMNIKU OB NJEGOVI 750-LETNICI

(78. zapis)

Najbrž je le malokomu od današnje rodu Kamničanov kaj znano o svojem nekoč po vsej domovini tako slovitem rojaku iz bližnjih Mekinj, o »čudodelnem« zdravniku Juriju Homarju, župniku s Primskovega na Dolenjskem (Nad Velikim Gabrom blizu Sentvida pri Stični.)

Jurij Homar (1819-1890)

ŠE ENO PRIMSKOVO

Gorenjci najbrž vedo za Primskovo pri Kranju (danes le njegovo predmestje, včasih pa močno obmestno vaško naselje z lastno faro, šolo in pokopališčem, pa še z gasilskim domom, kmetijsko zadružno in kulturno-prosvetnim društvom). No, sedaj pa še dolenjsko Primskovo! Oba kraja, tako daleč vsak k sebi, z enakim nerazložljivim imenom. Le kdo bi umel razložiti izvor ali pomen tega krajevnega imena? Poizkusov je bilo že več, resnih in manj resnih (n. pr. »prim'skov« t.j. primi sokola! ali: primi, skov-sokol!), ki pa za oba kraja z enakim imenom ne bi mogla biti ustrezna. Saj je Primskovo pri Kranju izrazita ravninska vas, Primskovo na Dolenjskem pa je pravzaprav vaško naselje na vrhu strme romarske gore, visoke kar 592 m (torej 281 m višje kot ravan ob Temenici!)

Zato velja dolenjsko Primskovo kot izrazita razgledan gora. V »turških časih« je veljala kot varno zavetje proti sovražniku, ki je bil na Dolenjskem tolikokrat nezaželen »gost«. Se danes so dobro ohranjeni ostanki taborskega obzidja. Na utrjeno postojanko Turki nikoli niso pridrli, saj je veljala za nepremagljivo! Na vrhu gore so pri izkopavanjih našli na ostanke predzgodovinske (ilirsko-venetske) naselbine iz 6. in 5. stol. našim štejejem.

Romarsko Primskovo ima pravzaprav tri cerkve: farno Marijino cerkev z mogočnim zvonikom, druga, dosti manjša, zgrajena v gotskem slogu, je v bistvu grobnica bogensperskih graščakov, tretja, najmlajša cerkvena stavba (iz 17. stoletja) je bila spremenjena v šolo. To sicer resda le zaasilno, so imeli na Primskovem že l. 1864.

Vinorodna gora ima zaselke daleč naokrog, vse do doline. Prelep kraj za lepotželjnega človeka!

JURIJ HOMAR

Slovit homeopat, ki je veljal daleč naokrog za uspešnega »čudodelnega« ljudskega zdravnika. Rojen je bil 14. aprila 1819 v Mekinjah pri Kamniku, umrl je na Primskovem 19. decembra 1890. Na Gori je župnikoval od svojega 58. do 71. leta, torej celih 13 let! Ob njegovi smrti so časopisi pisali o njem, ko o »dobrotniku človeštva«. Sam je zavrčal praznovanje in dosledno trdil, da ne dela čudežev, pač pa uporablja le naravna zdravila iz gorskih zeli. Drugi pa so o njem trdili, da izžareva iz njega poseben magnetizem, poseben fluid, ki teče iz njegovih rok v holnika. Realist, kakršen je bil, je vse to seve zavrčal in govoril, da ljudi zdravi le zaupanje v zdravila in v zdravnika.

Seveda je krožilo o Homarju nešteto anekdot, kako je ozdravil že obupane bolnike, kako je dal šop

gozdne podrast in z njim ozdravil bolno živino, kako je spregledal sleparje, kako je ugnal orožnike, ki so prišli, da bi ga ovadili zaradi padarstva ipd.

Možak je bil res samosvoj, na glasu kot posebež, ne le kot modrec pač pa tudi kot čudak. Saj je nosil le platnena oblačila, namesto jopiča je imel surko (poseben »narodnjaški« jopič s prevezicami namesto gumbov), na glavi pozimi in poleti širokokrajn črn klobuk. Hranil se je kar najbolj preprosto, spal je na slami, pri vsem tem pa je bil vedno zdrav, močan kot hrast, nikdar ni potreboval palice za oporo, hodil pa je do Litije vedno peš.

In še to: kot katoliški duhovnik na vasi bi moral biti povsem obrbit, a je bil slejkoprej kar precej zaraščen v obraz in nosil košate zalisce. Menda se briti sploh ni mogel, ker britev ni prejela zaradi magnetizma, ki ga je izžarevalo njegovo telo. Le s škarnjami si je odstranjeval brado.

TUDI UČENJAK

No, vse to, kar sem doslej o Juriju Homarju pripovedoval, se nanaša le bolj na njegovo vnanje delovanje.

V bistvu pa je bil svojstveni možak globok mislec, filozof, jezikoslovec in poliglot (poznavelec mnogih tujih jezikov), naravoslovec in astronom. Sicer pa vesel in poln humorja, si je zadel vodilo: zadovoljnost dela modrijana srečnega!

Imel pa je tudi svojega konjička, ki ga njegovi farani najbrž ne bi razumeli: še pred »izumom« mednarodnega jezika esperanta, pa tudi pred volapikom, je l. 1870 dal v nemškem Gradcu natisniti knjigo o svojem univerzalnem jeziku.

Danes povsem pozabljen rojak, je nekoč slovel daleč čez ozke kranjske meje: dopisoval si je s prijatelji in znanci z Bavarskega, iz Francije, Amerike, Hrvaške, Spanije, z Dunaja, s Stajerske in še od kje. Zanesljiv viri celo trdijo, da se je prišel k Homarju na Primskovo zdraviti celo tedanji pretendent na španski prestol Don Carlos, ki je bolehal za sušico v grlu.

No, naj bo s »primskovskim« čudodelnim ljudskim zdravnikom« tako ali tako, Slovenci biografski leksikon pa bi ga moral omeniti, vsaj kot prizadevnega jezikoslovca, kar je vsekakor tudi bil.

95

Nastal je kritičen položaj, v katerem mora črni inkati rešitev v žrtvi dame, kajti na njen umik pade skakač c3.

6. ... Le6!!

Odločilno. Z odigrano potezo je črni dokazal, da se dobro počuti tudi v zahtevnejših kombinatoričnih nalogah.

7. Lb6:

Seveda ni dobro 7. Dc3: zaradi Dc5, pa tudi 7. Le6: ne zaradi Db5+ 8. Kgl Se2+ 9. Kfl Sg3++ 10. Kgl Dfl+! 11. Tf1: Se2 zadušni mat!

- 7. ... Le4:+
- 8. Kgl Se2+
- 9. Kfl Sd4:+
- 10. Kgl Se2+
- 11. Kfl Sc3+
- 12. Kgl ab6:
- 13. Db4 Ta4!
- 14. Db6: Sd1:

Partija je odločena. Črni ima trenutno v nadomestilo za damo lovski par, trdnjavo in kmeta. Ob tem pa ima beli dodatne težave tudi z razvojem trdnjave na h1.

Sledilo je še 15. h3 Ta2: 16. Kh2 Sf2: 17. Tel Tel: 18. Dd8+ Lf8 19. Sel: Ld5 20. Sf3 Se4 21. Db8 b5 22. h4 h5 23. Se5 Kg7 24. Kgl Lc5+ 25. Kfl Sg3+ 26. Kel Lb4+ 27. Kd1 Lb3+ 28. Kcl Se2+ 29. Kbl Sc3+ 30. Kel Te2 mat.

ZLO IZPOSTAVLJENEGA KRALJA

Kralja v otvoritvenem delu igre zavarujemo z rokado in ga le redko izpostavimo nevarnosti na sredini šahovnice. Namreč, na izhodiščnem položaju je kralj izpostavljen diagonalnim napadom z obeh kril

in tudi napadu po središču šahovnice. Rokada te možnosti omeji. Kaj se lahko zgodi izpostavljenemu kralju nam prikazuje primer na diagramu 168 (MIKENAS-KERES; prvenstvo ZSSR, 1949).

Diagram 168

Beli je v težkem položaju, kajti kmet e2, ki štiti kralja, je ogrožen z dveh strani, po diagonalni črni belopoljnega lovca in po odprti liniji.

- 1. ... g5!
- 2. Sd3 Te2: +!!
- 3. Ke2: Se5

Sedaj se igra razvija sama od sebe. Beli skakač je privezan na svojega kralja in se ne more spopasti s črnimi figurami.

- 4. Da4 Ld3:+
- 5. Kd1 b5
- 6. Da6 Dd7!

Poteza z dvojnimi namenom! Očitna je pretnja Dg4+, bolj skrita pa je grožnja beli dami.

- 7. Kel b4
- 8. Da5 a6!!

Beli se je vdal. Ne le, da je njegov kralj v nerodnem položaju, v še hušji stiski je dama. Pretnja Sc4 z osvojitvijo dame je prehuda. Na 9. Db6 sledi Da4 z neubranljivo pretnjomata na polju c2.

Pojasnilo

V petek, 20. februarja, je bila objavljena vest o požaru v Gradnikovi ulici v Radovljici. Po podatkih, ki smo jih dobili na UNZ Kranj, so pri gašenju sodelovali prostovoljni gasilci iz Lesc in Begunj. Gasilsko društvo z Bleda pa nas je opozorilo, da so pri gašenju sodelovali tudi blejski gasilci.

Josip Jurčič

JURIJ KOZJAK

Riše: Jelko Peternelj

Priredba: M. Zrinski

139. Ko zagledajo prislonjeno lestvico in veliko mrve na dnu, zlezeta precej dva gori po lestvi, da bi nametala stalim sena za konje. Tedaj pa se cigan v senu zbudi, koči pokonci in zagleda Turke na lestvi. Vendar ga ni pretresel strah, kakor spodaj skritega Petra, ampak pogled ko strela odpadne prislonjene lestev, da loputne s veskom po lesenih tleh senika. V tem trenutku pridivja tudi pes bliže, zavoha ubogega Petra v listju in začne sumljivo natepati in lajati, zaganjaje se v njegovo nogo.

140. Proč je bilo s Petrom. Od strahu že ni več vedel, ali se živi na tem svetu ali pa ga je že konec. Ko Turki na skednju zaslišijo lajanje zunaj, skokoma zapustijo cigana na senu, pa seno in svoja dva ranjena tovariša, ki sta z razbitima glavama ležala pod dolgo težko lestvijo, da se mislijo, da so jih zasačili domačini. Ko pa vidijo, da se pes zaganja v listje in cuka človeško nogo, izvlečejo preplašenega možkega ježa. Pes je postal še predrznejši, ko je spoznal, da so tudi gospodarji njegove volje.

141. Zato ga Turki pustijo, da čuva ujetnika, medtem pa raje najprej pomagajo svojima ranjenima tovarišema na skednju na nogo. Seveda se poženejo tudi za ciganom, da bi ga kaznovali, vendar je Samol trgal deske iz stene v svilih in je metal nanje, tako da so torej morali pobegniti s skednja brez mrve, po katero so bili prišli. Eden izmed njih si naloži na ramena na pol živega in tresočega se Petra ter ga jadrno odvlče h konjem.

NAŠI ŠPORTNIKI

Sašo Robič: Vzornika Križaj in Stenmark

STARI VRH - Vse kaže, da je neuradno evropsko prvenstvo za pionirje in pionirke za pokal Topolino v Monte Bondonu nadse uspešno za mlade jugoslovanske alpince in alpinke. Na tem letošnjem evropskem prvenstvu je lep mednarodni uspeh dosegel še ne Atrinajstletni učenec jeseniške osnovne šole Tometa Čufarja Sašo Robič. Sašo Robič je na pokalu Topolino v kategoriji starejših pionirjev v slalomu in veleslalomu osvojil prvo mesto. Premagal je vrsto znanih tekmovalcev iz Švice, Avstrije, Francije, Italije in drugih evropskih držav.

ral sedanji trener Janez Smitke. Smitke je kmalu spoznal nadarjenost tega smučarja in začela se je vadba. »Treniram v klubu pod vodstvom Janeza Smitke. Vadimo v Kranjski gori in Crnem vrhu,« je dejal Sašo Robič. »Kot mlajši pionir sem na republiškem prvenstvu dosegel prvo mesto v veleslalomu in bil drugi v slalomu. Lani na Starem vrhu sem bil tretji v slalomu in četrti v veleslalomu. Na lanskem tekmovanju v Monte Bondoni sem zasedel deseto mesto v letošnji sezoni?«

D. Humer

Slovensko zimsko prvenstvo v plavanju Po pričakovanju največ kranjskemu Triglavu

KRANJ - V zimskem bazenu so kranjski plavalni delavci spravili pod streho letošnje slovensko člansko in mladinsko prvenstvo v plavanju. Med stodvajsetimi posamezniki iz trinajstih slovenskih plavalnih kolektivov so po pričakovanju največ uspeha imeli plavalci in plavalke kranjskega Triglava. So mostveni slovenski prvaki v članski konkurenci in konkurenci mlajših mladincev.

1:08,11. 2. Blažič 1:10,21. 3. Burja (oba Rudar) 1:11,90; 100 m prsno: 1. Cvek Triglav 1:18,51. 2. Jelen (Celulozar) 1:19,19. 3. Sovine (Fužinar) 1:20,07; 100 m kravl: 1. O. Avbelj (Ljubljana) 1:00,99 (rekord SFRJ za st. pionirke in absolutni rekord SRS). 2. Urankar (Rudar) 1:02,35. 3. Krašovec (Ilirija) 1:02,37; 1 x 100 m mešano: 1. Rudar 1:50,31. 2. Triglav 1:52,81. 3. Ljubljana 3:00,88. 200 m kravl: 1. O. Avbelj (Ljubljana) 2:11,1 (rekord SFRJ za st. pionirke in absolutni rekord SRS). 2. Rebolj (Triglav) 2:12,06. 3. Česnik (Fužinar) 2:15,1. 200 m prsno: 1. Kosirnik 2:17,66. 2. Cvek (oba Triglav) 2:15,20. 3. Porenta (Ilirija) 2:32,32. 100 m mešano: 1. Kos (Fužinar) 5:19,68. 2. Rebolj (Triglav) 5:24,53. 3. Krašovec (Ilirija) 5:27,8. 100 m delfin: 1. Močnik (Ljubljana) 1:10,26. 22. Kolenc (Rudar) 1:10,33. 3. Škafar (Celulozar) 1:12,66. 800 m kravl: 1. Rebolj (Triglav) 9:25,31. 2. Jelen (Celulozar) 9:27,70. 3. Kosirnik (Triglav) 9:37,95. 1 x 100 m kravl: 1. Triglav 1:19,82 (rekord SFRJ in SRS za st. pionirke):

mladinci - 100 m kravl: 1. Celar 1:15,27. 2. Veličkovič 1:15,80. 3. Kadoič (vsi Triglav) 1:16,58. 200 m delfin: 1. Celar 2:21,52. 2. A. Jocič 2:23,06. 3. Rus (vsi Triglav) 2:28,08. 200 m hrbtno: 1. Drnač (Ljubljana) 2:19,09. 2. Kadoič (Triglav) 2:21,93. 3. Ambrož (Fužinar) 2:26,31. 200 m mešano: 1. Drnač (Ljubljana) 2:16,87. 2. Pešičer 2:19,10. 3. Ambrož (oba Fužinar) 2:19,81. 100 m hrbtno: 1. Kos (Fužinar) 59,97. 2. Novak (Rudar) 1:02,71. 3. Drnač (Ljubljana) 1:03,68. 100 m prsno: 1. Sovine (Fužinar) 1:14,22. 2. A. Jocič 1:14,41. 3. Kadoič (oba Triglav) 1:16,29. 100 m kravl: 1. Drnač (Ljubljana) 57,16. 2. Celar (Triglav) 57,78. 3. Ručar (Ljubljana) 58,63. 1 x 200 m mešano: 1. Triglav 8:47,11. 200 m kravl: 1. Drnač (Ljubljana) 2:02,90. 2. Celar 2:04,12. 3. Veličkovič (oba Triglav) 2:04,12. 200 m prsno: 1. Jocič (Triglav) 2:37,44. 2. Koper 5:01,19. 100 m delfin: 1. Drnač (Ljubljana) 1:03,45. 2. Celar (Triglav) 1:05,83. 3. Vojnovič (Velenje) 1:06,60. 1500 m kravl: 1. Veličkovič 16:47,72. 2. Celar 16:48,11. 3. Kadoič (vsi Triglav) 16:58,99. 4 x 100 m kravl: 1. Koper 4:09,75. 2. Triglav 4:10,12; mladinke - 100 m kravl: 1. O. Avbelj (Ljubljana) 1:38,26. 2. Hudarin (Rudar) 1:57,56. 200 m delfin: 1. Kos (Fužinar) 2:28,37. 3. Lenarčič (Ljubljana) 2:37,14. 200 m hrbtno: 1. Česnik (Fužinar) 2:26,33. 2. O. Avbelj 200 m mešano: 1. Porenta (Ilirija) 2:30,86. 3. Kos (Fužinar) 2:34,40. 100 m hrbtno: 1. Česnik (Fužinar) 1:08,14. 2. O. Avbelj 1:15,26. 3. I. Avbelj (oba Ljubljana) 1:23,18. 100 m prsno: 1. Porenta (Ilirija) 1:20,48. 2. Šajber (Branik) 1:22,57. 3. Hudarin (Rudar) 1:28,82. 100 m kravl: 1. O. Avbelj (Ljubljana) 1:00,99. 2. Česnik 1:02,8. 3. Kos (oba Fužinar) 1:03,9. 200 m kravl: 1. O. Avbelj 2:11,4. 2. Česnik 2:15,4. 3. Kos (oba Fužinar) 2:17,14. 200 m prsno: 1. Porenta (Ilirija) 2:52,32. 2. Šajber (Branik) 2:58,41. 3. I. Avbelj 2:59,99. 400 m mešano: 1. Kos (Fužinar) 5:19,68. 2. Porenta (Ilirija) 5:28,57. 3. O. Avbelj (Ljubljana) 5:35,10. 800 m kravl: 1. O. Avbelj (Ljubljana) 9:58,97. 2. Hudarin (Rudar) 10:03,20. 3. Lenarčič 10:11,10.

Plavalci Triglava bodo zborovali

KRANJ - Plavalci kranjskega Triglava so v lanskem letu in znanosti osvojili skoraj vse možne državne naslove. Nesporno so bili plavalni kolektiv v državi. Petrič in Borut Petrič sta zastopala našo državo tudi na di v Moskvi in drugih svetovnih tekmovaljih. Teh so se tudi drugi kranjski plavalci valke.

Alpsko smučanje Pionirji na Kobli

Na Kobli je bilo v soboto 23. organizaciji TVD Partizanov tekmovaljevanje gorenjske skupnosti v slalomu za mlajše pionirje ter starejših pionirjev. Iz 18 klubov se je tekmovalo 29 pionirjev in 117 pionirke. MLAJŠE PIONIRJE: 1. Roman (SK Kranjska gora) 98,76. 2. Roman (TVD Partizan) 98,76. 3. Petra Nadižar (SK Triglav) 98,76. 4. Klinaar (SK Bled) 98,76. 5. Miranda (SK Matajur) 98,76. 6. Zemva (SK Bled) 98,76. 7. Stov (SK Jesenice) 1.18,07. 8. Kadoič (TVD Partizan) 1.18,07. 9. Alpetour 89,10. 2. Uroš Markov 89,34. 3. Roman Podlipnik (TVD) 89,34. 4. Rok Lukanec (Zersko) 91,27. 5. Martin Šušteršič 93,00. 6. Janes Podlipnik 93,29. 7. Dani Vidovič (SK Triglav) 93,29. 8. Matej Vukovič (SK Rudar) 93,29. 9. Grega Gosar (SK Kranjska gora) 93,29. 10. Gorazd Ferjan (SK Rudar) 93,29. STAREJŠI PIONIRJI: 1. Roman (SK Triglav) 84,87. 2. Roman (SK Alpetour) 88,75. 3. Marko Alpetour 91,16. 4. Barbara Jesenice 91,56. 5. Petra Habovc 93,26. 6. Tanja Pogodnik (Ilirija) 94,70. 7. Katja Lesjak (SK) 99,10. 8. Tanja Marušič (SK) 99,10. 9. Barbara Šava (SK Jesenice) 99,10. 10. Elizabeta Rozman (SK Bohinj) 99,10. STAREJŠI PIONIRJI: 1. Roman (OZSO Jesenice) 84,83. 2. Roman (SK Alpetour) 88,96. 3. Marko Triglav 88,17. 4. Matjaž Jesenice 88,25. 5. Tomaz Matajur 88,73. 6. Robi Triglav 88,75. 7. Lojze Triglav 91,11. 8. Sašo Katlač 91,21. 9. Peter Černe 91,21. 10. Iztok Noč (SK Bled) 92,94.

Smučarski skoki Zupan tretji v Avstriji

MURZUSCHLAG - Na mednarodnem tekmovalnem skokih je nastopil okoli 60 skokov iz Avstrije, ZRN in Jugoslavije. Najbolj sestavljali mladi skakalci. Zupan je bil med prvimi, ki jih je vodil Ivo Zupan. Vse mlade tekmovalce je vodil Ivo Zupan. Vse mlade tekmovalce je vodil Ivo Zupan. Vse mlade tekmovalce je vodil Ivo Zupan.

Rantova 170

LJUBLJANA - Na odprtjem skem atletskem mitingu, ki je bil v Ljubljani, je nastopila mlada kranjska atletinja Zupa. Zupa je nastopila v 170 m. Zupa je nastopila v 170 m. Zupa je nastopila v 170 m.

Atletika Udovč zmagal

CELJE - V atletski dvorani na stadionu Borisa Kidriča se je začela serija dvoranskih tekmovalnih prvenstev Slovenije v okviru posamičnega prvenstva Slovenije. Na programu sta bila teka na 60 m in 60 m z ovirami ter skok v daljavo za atlete in za ovirami v obeh mladinskih ter članski kategoriji. Nastopilo je okoli 150 tekmovalcev in tekmovalk iz 15 klubov in JLA. Najuspešnejši pa so bili domačini, ki so osvojili 12 kolajm (5-4-3).

8,21. 3. Weingartner (Mb) 8,27. st. mladinke: 1. Cetina (KI) 7,96. 2. Kranj (OI) 8,02. 3. Korajlija (Lj) 8,25; članice: 1. Vinazza (Go) 7,93. 2. Kopitar (KI) 8,23. 3. Naraka (KI) 8,78; ml. mladinci: 1. Senica (KI) 7,26. 2. Radosavljevič (Koc) 7,38. 3. Kobale (Mb) 7,41; st. mladinci: 1. Lovrenc (Mb) 7,17. 2. Gaber (KI) 7,24. 3. Pajtlar (Mb) 7,31; člani: 1. Gregorič (Kp) 7,11. 2. Stare (Tr) 7,16. 3. Torkar (JLA) 7,20. 4. Keržan (Nm) 7,35. 5. Penes (Tr) 7,39; skok v daljavo - ml. mladinke: 1. Hren (Mb) 520. 2. Kerestec (KI) 519. 3. Carlj (Pt) 515; st. mladinke: 1. Kolar (OI) 534. 2. Eržen (Nm) 521. 3. Herman (KAK) 512. 6. Pavlin (Tr) 485; članice: 1. Vinazza (Go) 586. 2. Kopitar (KI) 489. 3. Naraka (KI) 461; ml. mladinci: 1. Kobale Naraka (KI) 461; ml. mladinci: 1. Kobale Naraka (KI) 461. 2. Pravdič (oba Mb) 614. 3. Kranj (Ve) 604; st. mladinci: 1. Pajtlar (Mb) 688. 2. Kadiš (KAK) 680. 3. Omerza (Tr) 654; člani: 1. Udovč (Tr) 706. 2. Kadiš (KAK) 691. 3. Rener (KI) 678.

Memorial Staneta Košnika

Kranjski strelci so organizirali drugo spominsko strelsko tekmovaljevanje za »Memorial Staneta Košnika, ki je bilo izvedeno na strelišču »Franc Mrake« pred 14. in 15. 2. 1981. Strelci so tekmovali v disciplini standard zračna puška in pištola. Zračno puško so ponovno slavili strelci iz Kamnika, pri pištoli pa ponovno strelci iz Velenja. Tako Kamničani in Velenjci so že drugič zapored osvojili prehodni pokal. Tekmovaljevanje je udeležilo 36 strelcev iz različnih povabljenih strelskih društin iz vse Slovenije. Na tekmovaljevanju so bili doseženi naslednji rezultati: standard zračna puška: 1. SD Kamnik 1496 kr. od 1600. 2. SD Kranj 1458 kr. in 3. SD Skofja Loka 1453 kr.; posamezno standard zr. puška: 1. Repič Marjan 377 kr. od 400 m. 2. Burja Bojan 375. 3. Radej Roman 375 kr. vti SD Kamnik. 4. Sabo Rozi SD Kranj 370 kr. in 5. Flerin Andrej SD Kamnik 369 kr. in 6. Peterlin Vinko 368 kr.; standard zračna pištola: 1. SD »Mrože Velenje 1.500 kr. od 1.600 možnih. 2. SD Kranj 1484 kr. 3. SD »Olimpija« Ljubljana 1.484 kr. 4. SD »Laekos Ptuj 1.374 kr. 5. SD Skofja Loka 1.371 kr.; posamezno standard zr. pištola: 1. Pernel Franc ml. SD Kranj 388 kr. od 400 m. 2. Trstenjak Alojz SD »Mrože Velenje 381 kr. 3. Bernik Tone SD »Olimpija« 379 kr. 4. Gaber Franc SD »Olimpija« 378 kr. in 5. Bole Hinko »Mrože Velenje 377 kr.

Na smučiščih in sankaliskih

TEKMOVANJE V BENSNICI - TVD Partizan iz Benic je organiziral ob velenjski Benici tekmovaljevanje v veleslalomu, ki se ga je udeležilo 61 tekmovalcev. Razvrščeni so bili v več skupin, zmagali pa so: Aleš Blaznik med cicibani, Andreja Žan med cicibankami, Jurij Stavrov med pionirji, Mateja Ošaj med pionirkami, Marko Pegam med mladinci, Janez Rakovec med člani in Jože Blaznik med veterani.

planini so tekmovali dolga predilnica in tkačnice. Najbolj uspešni so bili član Društva tekmovalnih inženirjev. Med tekmovalci so bili Nenvenka Gradisar, Ana Blaznik, Solar, med člani pa Marko Vojtko Poljanar in Anton Povoa. Tekmovalci so delavci TOZD Kamnik, gala sta Sonja Sajovic in Jovanka. Mladinska organizacija je nastopila v Lomu sankaško tekmovaljevanje. Na 1200 metrov dolgi progi so tekmovali mlade tekmovalce. Pri mladincih do 15 let je Jelka Tišler (Lom), pri mladinkah do 15 let pa Andreja Rosman (Tolmin). Med člani pa sta bila v obeh skupinah trejša Marko Meglič (Lom) in kofaj (Prijava). Lomljani so osvojili tudi sankaško tekmovaljevanje. Nimi skupnostni trišček sta tekmovalja udeležila v obeh skupnostih. Domačini so bili drugi pa so bili tekmovalci Jelka Tišler (Lom) in Marko Meglič (Podljubel) in Vinko Meglič (Lom) med mladinci. Meglič (Podljubel) med starejšimi so bili najuspešnejši posamezniki.

Za jubilej finale svetovnega pokala

KRANJSKA GORA - »Treba se je zavedati, da je zaključek svetovnega alpskega pokala v Kranjski gori in da je to vsejugoslovanska prireditve. Treba je potrditi ugled naše domovine,« je dejal predsednik častnega odbora, predsednik RK SZDL Mitja Ribičič na skupni seji organizacijskega in častnega odbora. »Poudarjati moramo športni pomen prireditve, pri tem pa ne pozabiti gospodarskega. Smo na pragu nove turistične sezone, od katere veliko pričakujemo. Prav zato se moramo še posebej potruditi in se izkazati kot dobri gostitelji.«

vanj je minimalna. Mladini bo treba odšteti le 10, odraslim pa 20 dinarjev. Kaže, da bo v Kranjski gori tudi odpadli slalom iz Maribora. Serge Lang je že obvestil organizacijski odbor, da se strinja s 25. marcem. Generalni sekretar organizacijskega komiteja Vojteh Budinek mu je odgovoril, da se organizacijski odbor strinja, a le v tem primeru, če bodo proge tako dobro utrjene, da bodo vzdržale tridnevno tekmovaljevanje.

D. Humer

Jeseniške in radovljiške zimske igre

JESENICE, RADOVLJICA - TVD Partizan Gornje je pod pokroviteljstvom občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljice in Zveze telesnokulturnih organizacij uspešno izvedel letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v tekih. Udeležba je bila rekordna, saj je teklo 49 tekmovalcev iz 58 osnovnih sindikalnih organizacij. Ekipo zmagovalcev pri ženskah je LIP Bled, pri moških Verigo in Elanom. Svet za šport, rekreacijo in izrabo prostega časa pri občinskem svetu Zveze sindikatov Jesenice pa je priredil v Mojstrani 9. zimske sindikalne športne igre jeseniške občine. Tudi Jeseničani se pohvalijo z rekordno udeležbo, saj je nastopalo 424 tekmovalcev in tekmovalke iz 95 osnovnih organizacij sindikata in sindikalnih konferenc. Smučarski delavci iz Mojstrane in Ratče so v lepem vremenu dobro izpeljali tekmovaljevanje, kjer so se še posebej dobro izkazali nekdanji športniki, pa tudi drugi niso dosti zastajali. Ekipo je v veleslalomu slavila sindikalna konferenca Zelezarne, ki je zmagala tudi v tekih. V prihodnji atletiki bodo obširneje poročali o obeh tekmovaljih.

Letošnji zaključek svetovnega alpskega pokala sovpada z dvajsetletnim jubilejem prirejanja mednarodnih alpskih tekmovaljev na Vitrancu. Pred dvajsetimi leti se je ta prireditve za Pokal Vitranc začela z Bukovniškim smukom in kmalu je prerasla v mednarodne okvire. Vedno več odličnih alpskih tekmovalcev je iz leta v leto začelo prihajati v Kranjsko goro. Še posebno takt, ko so bili Kranjskogorci organizatorji slalomskih in veleslalomskih tekem za moške svetovni pokal. Vedno so bile te prireditve odlično organizirane, le enkrat pa jim je spodletelo. Kranjskogorci so že dvakrat kandidirali tudi za izvedbo svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah. Letošnji finale je že finančno pokrit. Stroški bodo pet milijonov dinarjev. En milijon je lastne udeležbe, značke, spominki in drugi, ostala pa so organizatorji pridobili s tujo in domačo ekonomsko propagando. Tudi cena vstopnic za ogled tekmo-

Za dan dalje življenje v domu ostarelih

Dom upokojevcov na Planini za 126 prebivalcev ni pravi dom, pa vendar na jesen življenja prijetno, toplo, domala domače okolje. Ne le streha nad glavo in topli obrok, tudi skrb delavcev za boljše počutje ostarelih, za njihovo bogato izpolnjevanje prostega časa, dajejo polnejši smisel življenju ljudi, ki bi se sicer počutili osamljeni in nadležni.

V starosti, ko se je težko prilagoditi novemu življenjskemu okolju, pomembno vlogo igra prizadetost in tenkočutnost soljudi, posebej se sročevce, za probleme ostarelega človeka. In da se v novem domu ne bi čutil zavrnjenega, od vseh pozabljenega, je tu skrb mnogih humanitarnih organizacij: ZZB, rdečega križa, društev invalidov in delovnih organizacij, kjer so bili njega dni zaposleni. Dom pa jim z delovno terapijo na eni in pestrim družabnim življenjem, obiski pevskih zborov, folkloristov, obnema v gledališču, izleti in športni bogati vsak dan njihovega dneva.

IZDOJENA INVALIDSKA ORGANIZACIJA

Skoraj tri četrtine upokojevcov v domu na Planini je težje pokretnih, v sekciji društva invalidov jih je organiziranih komaj 24. Do nedavnega so invalidi doma spadali pod poverjenstvo KS Planine. Članarino je pobiral nekdo od zunaj, zato tudi niso bili vedno najbolje obveščeni o delu in družabnem življenju matičnega društva.

Pravno vprašanje

Braler Rajko Primožič iz Žirov se je že pred časom oglašil s številnimi problemi, na katere želi, da odgovori naša rubrika. Na nekaj vprašanj bo najboljši odgovor vedelo njegovo matično društvo invalidov, zato se na tem mestu posvečamo le enemu. Tako je pisal: »Invalidski upokojevcem bolj ali manj prepuščeni samim sebi. Naj navedem le svoje težave z zdravjem, zaradi katerih bi moral iskati zdravniško pomoč, vendar obišči pri ambulantnem zdravniku in specialistični pregledi terjajo participacijo. Invalidske pokojnine prejemam le tri tisoč dinarjev, zato je zame obisk pri zdravniku precejšnje materialno tveganje. S tem, ko sem se zdravil doma, sem bržkone nekaj prihranil, toda kakšno škodo to pomeni za moje zdravje dolgoročno? Morda bi ustrezen strokovni organ lahko odgovoril na vprašanje, kakšno pravico imam kot invalid prve kategorije do brezplačne zdravniške pomoči.«

Po sedanjih določbah Samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih v zdravstvenem varstvu k stroškom za zdravstvene storitve, zdravila in pripomočke ne prispevajo med

drugim tudi »občani, ki se zaradi prirojenih telesnih nepravilnosti ali trajne duševne bolezni ali drugega obolenja niso mogli usposobiti za delo in delovni invalidi prve kategorije ter invalidne osebe, pri katerih je po posebnih predpisih ugotovljena najmanj 70-odstotna telesna okvara ter slepi z izgubo vida nad 90 odstotkov in njihovi družinski člani, ki se ne ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo. Samoupravni sporazum, ki ga je moč v celoti prebrati tudi v Uradnem vestniku Gorenjske, številka 6 iz 1978. leta, pa predvideva tudi storitve, ki jih mora uporabnik sam plačati, med njimi pregled pri zdravniku specialistu brez napotnice, kadar se le-ta zahteva, vsak neopravičen obisk zdravnika na domu, neodoben prevoz z reševalnim vozilom, zdravljenje akutnega opoja z alkoholom zaradi iztreznitve in podobno.

Upajmo, da smo tovarišu Primožiču vsaj nekoliko pomagali iz zadrege, za vse nadaljnje informacije pa predlagamo, da se obrne na matično društvo.

DELOVNA IN ŽIVAHNA ŠE V POZNIH LETIH

Prostega časa je posebno za moške, ki se ne ukvarjajo s pletenjem in vezenjem, na ostajanje. Le občasne prireditve, Akademski komorni zbor, Upokojevski zbor iz Tržiča, njihovi folkloristi so redni gostje v domu pretrgajo mrtvilo v domu ostarelih. Zato si mnogi pomagajo z delom, aktivnostjo, kakršne so bili vajeni vse življenje.

LADO BRATOS: »Ker sem še pri močeh, se rad podam v mesto in komu kaj prinesem. Da mi čas hitreje mineva, pa vsak drugi dan delam v recepciji, pa tudi v Prešernovem gledališču so me honorarno sprejeli na delovno mesto bilijerista. Za ljubitelja gledališča, ki je še sposoben delati, kar prijetna zaposlitev, pa tudi kakšna naprava.«

V sobi, spremenjeni v elektromehanično delavnico, naletimo na možakarja, ki spretno sestavlja radijski sprejemnik.

FRANC PRISTAVC: radiomehnik, ki pri 72 letih še vedno zanesljivo rok opravlja svoj življenjski poklic.

»Moj konjiček je popravljanje električnih strojev, tako sem pri tovrstnih hišnih opravilih kar dobrodošel mojster. Še prijetneje pa bi bilo delati, če bi imel stružnico ali vsaj popolneje orodje. Dom nima zaupanja v tako investicijo, kajti kdo ve, če me kmalu nadomesti podoben mojster. Imam pa še dva konjička, ki sta še sprevrjala v pravi zadovoljčivi čebele in urejanje okolice. Čebele, polovični panj stoji zunaj v parku, so bolj razvedrilo za poletje, urejanje okolice pa je vsakodnevno opravilo. Če ne bi bil več sposoben delati, bi bilo težko zapolniti obilico prostega časa.«

TEŽAVE IN PREDLOGI

V domu pravijo, da so odnosi med uslužbenci in varovanci na zavidijski ravni, vendar so vseno opozorili na vrsto vprašanj, ki bi jih mogli družno z zunanjimi dejavniki rešiti. Eno od teh je bolj usklajena skrb zunanjih institucij za starostnike. Opozorili so tudi na obremenjenost zdravstvene službe, ki vzorno skrbi za varovance, a žal v dveh ordinacijah tedensko zmanjka časa za stvari kot so ponovno ocenjevanje invalidnosti in uveljavljanje odstotka telesne okvare. Veljalo bi bolj poenostaviti postopke za doseg te ocene, za dodelitev sredstev za skrb in postrežbo in še marsikaj.

Invalidov je precej več kot pa jih je uradno članov, zato bodo v domu poskrbeli, da bo sekcija zajela prav vse in tako v mednarodnem letu invalida tudi starostnikom omogočila pridobitve tega leta. D. Zlebir

zakonodajo in najhumanejša načela, od zavesti ljudi in pripravljenosti institucij pa je odvisno, ali se bodo te napredne zamisli tudi uresničevale. Ni namen invalidov, da bi letos prirejali bučne manifestacije in sami sebi govorili o težavah, ki jih poznajo, pač pa bodo skušali celotno družbo ogreti za naprednejše spremembe. V letu stabilizacije sicer dodatnih ugodnosti ni pričakovati. Dovolj je že, da se družba resnično zave položaja invalida, posebno še tistega, ki je še vedno aktiven in produktiven. D. Zlebir

Težišče dejavnosti proti koncu leta

Radovljica – Radovljiško društvo invalidov deluje v skromni zasedbi, zato je vsaka izpeljava zahtevnejših akcij precejšnja obremenitev zanj. Ker pa letos praznujejo uradno desetletnico obstoja, bodo jubilej slovesno obeležili jeseni, za to obdobje pa naj bi pripravili tudi občni zbor. Priprave na praznovanje mednarodnega dneva invalidov letos niso strogo vezane na prvo pomladno nedeljo, saj je invalidu po vsej državi vse leto. Radovljiško društvo bo letošnjemu letu namenilo slavnostno praznovanje z akademijo pod pokroviteljstvom »Verige«, s katero se te dni okvirno dogovarjajo o izpeljavi programa. Vse kaže, da se bo tudi to praznovanje odvijalo jeseni, kar pomeni za majhno in kadrovsko nezasedeno društvo precejšnje breme. Vendar se je v vseh dosedanjih zadolžitvah društvo izkazalo kot zanesljivo in resno, kar si lahko slej ko prej obetamo tudi od letošnjih nalog, ki so pred njim.

Beseda o zaposlovanju invalidov na Gorenjskem

Na zadnji seji koordinacijskega odbora, ki se je poleg predstavnikov vseh gorenjskih društev invalidov udeležili tudi strokovnjaki Skupnosti za zaposlovanje, Skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja, predstavnik delovnih organizacij IBI in Konfekcija Triglav, ter gostja Centra za socialno delo, je bila glavna točka dnevnega reda zaposlovanje invalidov na Gorenjskem v preteklem letu.

Ugotovili so, da je program Skupnosti za zaposlovanje preteklega leta izpolnjen, sredstva so popolnoma izčrpani in za letošnje leto bo potrebno načrtnejše gospodrenje v okviru razpoložljivih možnosti. Poleg usposabljanja invalidnih oseb, pomoči pri pridobitvi statusa in mentorstva pri rehabilitaciji na delovnem mestu, Skupnosti za zaposlovanje vzdržuje tudi redne stike z delovnimi organizacijami, ki usposabljuje invalide v okviru svojih enot. Lani je uspešno stekla tudi akcija zaposlovanja delavcev Mladega rodu, ki zdaj delajo v glavnem v Gorenjskih oblačilih, Konfekciji Triglav, Iskri in še številnih drugih delovnih organizacijah v občini, s čimer so uspešno rešili položaj delavcev. Medalja pa ima tudi drugo plat, kajti z likvidacijo Mladega rodu je Gorenjska izgubila tudi invalidsko delavnico, ki bi morda lahko mnoge koristila v primeru, da delovne organizacije omejijo zaposlovanje na področju zaposlovanja invalidov kranjske občine in gorenjske regije je v prihodnje vezano na dva osrednja problema, na težave v kadrovski zasedbi – omenimo le, da je lani en sam rehabilitacijski svetovalec urejal tovrstna vprašanja v vsej Gorenjski – in seveda na sredstva, ki so v odnosu na lanski proračun nekoliko zmanjšana. Skromna sredstva, ki bodo bržkone težko zadoščala programu, je treba porazdeliti med gorenjske občine po potrebah, na slehernega rehabilitanta, ki se usposablja v delovni organizaciji, pa pride do osem tisočakov, upoštevajoč pri tem, da se usposabljanje včasih vleče tudi več mesecev. Skupnost se torej sooča z vprašanjem, kje iskati sredstva, ki bodo v tem letu še kako potrebna.

Člani koordinacijskega odbora so spregovorili tudi o bližajočem se mednarodnem dnevu invalidov, ki je vsako leto prvo pomladno nedeljo. Letošnja praznovanja bodo še posebej slovesna, saj je invalidu po vsej državi vse leto. Za to leto pa ne bodo značilne le akademije, hrupne in drage proslave, pač pa v sam temelj družbe vsajena zavest o skupni akciji za boljše življenje invalidov jutrišnji dan, da ne bi le opozarjali na pravičje, ki grede prizadetemu človeku po zakonih in ustavi, pač pa bi moralo letošnje leto biti tudi menjenik teh prizadevanj.

Letno srečanje v Tržiču

Tržič – Za dobro leto o tržiškem društvu invalidov nismo ničesar zapisali, vendar to ne pomeni, da je njihovo delo zastalo. Nasprotno, prav pred kratkim so pripravili redno letno skupščino, na kateri je bilo mnogo govora o rezultatih preteklega in načrtih prihodnjega leta.

Koncem januarja so Tržičani v svoji sredi pozdravili goste društev invalidov Kranja, Jesenice in Škofje Loke, predstavnik Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predsednika zbora delegatov Jožeta Mokorela in članico občinskega sindikalnega sveta Tržič Nuško Hafner.

V bogati razpravi, ki se je razvila po uradnem delu srečanja, so spregovorili o zakonu o invalidskem in pokojninskem zavarovanju. Omenili so tudi, da je jedro reševanja problematike invalida-delavca njegovo delovno okolje, tu mora dobiti informacije v zvezi z reševanjem vprašanj svojega statusa, kadar med sodelavci naleti na probleme, če ga spremljajo nejasnosti glede premitivne na drugo delovno mesto ali uveljavljanja nadomestila. Tudi krajevna skupnost in socialistična zveza kot najširša fronta občanov je mesto reševanja nejasnosti, s katerimi se srečuje invalid v okolju, kjer živi. Neposreden vpliv v organizacijah ali pa uveljavljanje pravic s pomočjo delegatskega odločanja so prvi kanali, ki se jih poslužuje invalid – samoupravljalec. Zanj pa so seveda odgovorne tudi strokovne

službe – SPIZ, Skupnost za zaposlovanje, Center za socialno delo – ki jim je skrb za invalida osnovna dejavnost.

Obstaja pa še ena, najbolj neposredna oblika zadovoljevanja potreb delavca invalida, aktiv invalidov, organiziran v delovni organizaciji, ki zaposluje ustrezen odstotek invalidnih delavcev. Le-ta je izhodišče uveljavljanja pravic in dolžnosti, saj so v njem zbrani invalidi, ki svoje težave najbolje poznajo in nanje lahko najverneje opozorijo. Pomembno vlogo pa bi seveda moral odigrati tudi sindikat, vloga prave delavske organizacije, ki se zavzema za pravice, ki slehernemu delavcu pripadajo iz dela. Tudi občinski sindikalni svet ima svet za socialno politiko ter svet za varstvo pravic in za zaposlovanje, ki prav tako strokovno pomagajo društvom in invalidom kot posameznikom pri ustanavljanju aktivov.

Društvo invalidov Tržič za prihodnje leto obeta prav tako bogato dejavnost kot jo je beležilo preteklo. Še bolj kot prej pa bo utrnilo sodelovanje z drugimi gorenjskimi društvi, obogatilo rekreativni program, se povežalo z drugimi humanitarnimi organizacijami in občini, največ pa bo seveda vložilo v humanizacijo odnosov na delovnem mestu, izenačevanje položaja invalidov in zdravih ter uveljavitev posebnih pravic, ki pripadajo invalidu zaradi njegove telesne prizadetosti. D. Z.

OB OBČNEM ZBORU INVALIDOV ISKRE

Spremembe v prid invalidom

Program letošnjega mednarodnega leta invalidov bo ob zavorah stabilizacije težko uresničiti, saj nalaga pestre in obširne dejavnosti. Invalidi predlagajo, da bi bila nosilec programov delovna organizacija, kar bi zagotovilo času in letu celovito reševanje problematike zaposlovanja invalidov.

Aktiv invalidov Iskre Elektromehanike se je februarja sestel in predelal dejavnost lanskega leta, hkrati pa je postavil okvirne letošnje programa v mednarodnem letu invalida. V preteklem letu se je aktiv dobro odrezal, kar se tiče olajševanja položaja invalidom na delovnem mestu. Napravili so spisek polovice zaposlenih invalidov za preventivni zdravniški pregled, vendar pa z rezultati pregleda niso popolnoma zadovoljni. Brezstatusne invalide so začeli usmerjati k lečečim zdravnikom, da so jih poslali na invalidsko komisijo za ocenitev odstotka telesne okvare. Tudi z delom in odnosom ambulantnega zdravstvenega osebja niso povsem zadovoljni. V program komisije za družbeni standard so uvrstili tudi invalide in jih vključili v program klimatskega zdravljenja in rekreacije. Za rekreacijo je bilo lani nasploh dobro poskrbljeno, saj so člani pohvalili številne izlete, obiske in srečanja.

Dosej kar z gledno sodelovanje aktivna s kadrovske, socialno službo, sindikatom, sekretarji TOZD bi se moralo še okrepiti, saj še vedno prihaja do nepravilnega vedenja invalidov, ker ne poznajo v celoti svojih pravic in dolžnosti. Invalidi ugotavljajo precejšnje probleme glede premitivne na novo delovno mesto. Mnogi na svojih mestih ne znorejo

predpisane norme, zato pritiskajo na invalidsko komisijo, da jih slednjič upokoji. Toda rešitev ni v invalidski upokojitvi, pač pa v manjših delovnih zahtevah pa seveda v preprečevanju invalidnosti, za kar poskrbijo pregledi pri zdravniku. Žal le-ti niso zadosti sistematični, če pa se jim pridruži še nehuman odnos, zaupanje v uspeh kmalu splahni. Večkrat bi morali pregledovati kronične bolnike, tiste, ki delajo na zdravju škodljivih delih in starejše, pa bi marsikaj prispevali k zmanjšanju odstotka z dela in manj invalidskim upokojitvam.

Tudi sindikat bi moral odločneje odigrati svojo vlogo zaščitnika delavca z zmanjšano delovno sposobnostjo, krepiti humane odnose v delovnem okolju, uveljaviti pogoje za varen prihod na delu in odhod za invalide, ki so kljub svoji telesni prizadetosti vezani na tekoči trak. Priča smo intenzivnejšim procesom izobraževanja ob delu, vendar med študirajočimi invalidov skorajda ni. Z visjo izobrazbo bi bila invalidu v precejšnji meri olajšana vsakodnevna delovna obveznost, pa je žal še malo storjenega, da bi njihove morda skrite težnje tudi uresničili.

Letošnje leto je posvečeno invalidu pod geslom »Popolno sodelovanje in enakost invalidov«. V zadnjih letih sicer opažamo napredek v položaju invalida v svetu, napredno

Slovesen začetek pri loškem društvu

Škofja Loka – Na občnem zboru so se v začetku letošnjega leta zbrali tudi škofjeloški invalidi. Poleg delegatov, izbranih na vsakih dvajset članov (nemogoče je, da bi vabili vse invalide) so na zbor povabili tudi poverjenike društev, člane izvršnega odbora in predsednike aktivov invalidov tistih delovnih organizacij, ki so jih že ustanovili. Na zbor so povabili tudi predstavnik društva invalidov Kranja, Domžal, Tržiča, Radovljice, Jesenice, republiške Zveze društev invalidov, Zveze za šport in rekreacijo invalidov iz Ljubljane. Povabljeni pa so bili tudi predstavniki društev in organizacij, katerih naloga je delo in skrb za invalide osebe, in sicer: Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz Kranja, Center slepih, Društvo upokojevcov, socialno skrbstvo, občinski sindikalni svet, občinski komite ZKS in občinski svet Zveze horec. Od navedenih so se vabilu odzvali le član Društva invalidov Kranja, in predstavnici Občinskega sindikalnega sveta in socialnega skrbstva, ki so se aktivno vključili v razpravo in s tem prispevali svoj delež uspehu zbora.

V kopici vprašanj, ki jih oblikuje vsakodnevni položaj invalida, bi bila dobrodošla pomoč in nasvet strokovnjakov Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki pa ob tej priložnosti žal niso bili navzoči. Mnogi člani so namreč izpovedali težave, ki jih imajo pri pridobivanju statusa invalidnosti in pravic, ki iz

tega izhajajo, pri čemer bi odločilo prav mnenje SPIZ.

Iz poročil izvršnega odbora in številnih komisij, ki so strnila v celoto delo in prizadevanja preteklega leta, je razvidna vse večja aktivnost društva invalidov Škofja Loka na področju temeljnih vprašanj položaja invalida. Vse leto se je društvo zavestno lotevalo reševanja socialnega vprašanja svojih članov, skrbelo za družabno življenje, šport, rekreacijo in izletništvo, spremljalo rehabilitacijo, utrjevalo enakopraven položaj zaposlenih invalidov, spodbujalo ustanavljanje aktivov. Tudi program letošnjih dejavnosti, ki so ga oprli na bogate pretekle izkušnje, temelji na že začrtani poti, le da bo letos vsa dejavnost še intenzivnejša. Še bolj na široko zastavljena.

Na zboru so izvedli tudi nedomestne volitve članov izvršnega odbora, ki jim poteka mandat ali pa je iz drugih razlogov prenehalo delovanje v tem organu. Na novo so izvolili tudi nosilce vseh stalnih komisij. Tudi dosedanja predsednica, Polka Blažič, je zaprosila za razrešitev, zato je zbor glasoval za novega predsednika. Med dvema kandidatom so se prisotni delegati odločili za Toneko Kukič, večletno članico izvršnega odbora in tesno sodelavko dosedanje predsednice. Tovarišici Blažičevi, od vsega začetka predsednici škofjeloškega društva, se društvo zahvaljuje za plodno desetletno delo in vodenje, novi predsednici pa želi uspehe. Tone Pintar

Jogurt naš vsakdanji!

ZVEZA TELESNOKULTURNIH ORGANIZACIJ OBČINE KRANJ Staneta Žagarja 27

Odbor za delovna razmerja objavlja za nedoločen čas prosta dela in naloge

1. VZDRŽEVANJE ŠPORTNE DVORANE
2. KOPALIŠKEGA MOJSTRA
3. VZDRŽEVANJE NA STADIONU

Pogoji:

- pod 1. - KV ključavničar ali sorodne stroke. - 1 leto delovnih izkušenj
- pod 2. - poklicna šola, učitelj ali vaditelj plavanja možnost izobrazbe ob delu - kot pogoj
- pod 3. - osnovna šola

Poleg zgoraj navedenih pogojev morajo imeti kandidati odslužen vojaški rok, poskusno delo traja 3 mesece.

Nastop del in nalog pod točko 1. je možen takoj, pod točko 2. in 3. pa 1. 4. 1981

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom pošljite na naš naslov. Razpis velja 15 dni od objave.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE LJUBLJANA Mestni trg 26

Komisija za medsebojna delovna razmerja objavlja naslednja prosta dela in naloge

Za poslovalnico v Ljubljani

ČIŠČENJE POSLOVALNICE - en delavec po pogodbi o delu (upokojevec)

Pogoj:

- osnovna šola
Delovna razmerja samo za nedoločen čas. Sprejema splošni pogoji sektorja Državne zaloge Slovenije na gornji strani in sicer 15 dni od objave. Prijave brez dokazil komisija ne bo razpravljala.

Kandidate bomo pisмено obvestili.

GOZDNO GOSPODARSTVO

Kranj
Temeljne organizacije gozdarstva Škofja Loka, Tržič, Preddvor
Temeljne organizacije kooperantov gozdarstva Škofja Loka, Tržič, Preddvor in
TOZD gozdno gradbeništvo, transport in mehanizacija Kranj

vabijo k sodelovanju več delavcev

1. ZA DELO V GOZDU - GOZDNI PROIZVODNJI
2. ZA DELA V GOZDNEM GRADBENIŠTVU

Pogoji:

- pod 1. - starost nad 18 let, zdrav, sposoben za dela na terenu. Možnost pridobitve dela in naloge motorista, žičničarja, traktorista. Za dela pri gojenju gozdov možnost zaposlitve s 16 letom.
- pod 2. - starost nad 18 let, zdrav, sposoben za dela na terenu. Možnost usposobitve za dela in naloge strojnika različne gradbene in gozdne mehanizacije.

Kandidati naj v roku 15 dni po objavi tega razpisa vložijo pismene vloge na naslov Gozdno gospodarstvo Kranj - delovna skupnost skupnih služb, splošni sektor, Cesta Staneta Žagarja 27/b.

ALPETOUR HOTEL CREINA KRANJ

PUSTNI TOREK, 3. marca 1981

PLES IN ZABAVA

od 18. do 24. ure

v prostorih restavracije.

VABLJENII

MALI

OGLASI

telefon 23-341

PRODAM

Prodam 15 kv. m novega PARKE-TA ter CZ 250 enduro in TOMOS 15 SL. Roman Jenko. Godešič 53. Skofja Loka 1381
Prodam MAGNETOFON grundig TK 845 Hi-FI stereo in oddam PSA ČUVAJA. Trboje 9. Kranj 1391
Prodam KRAVO za v skrinjo. Ribno 27. Bled 1527
Prodam 8 mesecev brejo KRAVO. Popovo 4. Tržič 1528

Oddam PSA - NOVOFUND-LANDCA, nečistokrvnega, starega 9 mesecev. Sušnikova 3. Senčur 1327
Prodam več PRASIČEV, primer-nih za rejo, težkih od 20 do 100 kg. Stanonik. Log 9. Skofja Loka 1372
Prodam suhe BUTARE in do-mače ŽGANJE. Luže 12. Senčur 1529

Aprila, maja in junija bom prodal dva meseca stare JARČKE, rjave in grahaste, odlične nesnice. Spreje-mam naročila. Stanonik, Log 9. Skofja Loka 1530

Prodam PRALNI STROJ v ga-ranciji. Naslov v oglasnem oddelku. 1531

Prodam ŠTEDILNIK (2 plin, 2 električna). 70-litrski HLADILNIK.

Industrija za telekomunikacijo elektroniko in elektromehaniko Kranj, n.sol.o.

Komisija za delovna razmerja TOZD VZDRŽEVANJE objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. VIŠJEGA STROKOVNEGA SODELAVCA za dela organizacijskega vodenja vzdrževalne dejavnosti na področju računalništva, telekomunikacij in spremljajočih dejavnosti

Pogoj:

- visoka izobrazba elektrotehniške smeri - zaželeni smeri: industrijska elektrotehnika in industrijska elektronika.
- 4 letne ustrezne delovne izkušnje.
- aktivno znanje angleščine.
- organizacijske sposobnosti.
- trimesečno poskusno delo

2. ZIDARJA za zidarska vzdrževalna dela

Pogoj:

- triletna poklicna šola ustrezne smeri.
- zaželene ustrezne delovne izkušnje.

3. KROVCA za popravilo kritin na industrijskih objektih

Pogoj:

- ustrezna poklicna šola ali večletne ustrezne delovne izkušnje.
- sposobnost opravljanja del na višini

4. ŠTIRIH ČISTILK za čiščenje proizvodnih, pisarniških in sanitarnih prostorov.

Pogoj:

starost nad 18 let

5. POMOŽNEGA DELAVCA za dela v gradbeni delavnici

Pogoj:

- starost nad 18 let, sposobnost opravljanja del na višini

Kandidat naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošlje v 15 dneh po objavi na naslov Iskra Elektromehanika Kranj, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj.

POMIVALNO MIZO in BOJLER. Perko Alojz. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam POROČNO OROŽJE roza barve. št. 38. Informacijski telefon: 28-178

Prodam malo poškodovan motorja za GOLFA in VW-a za brunarico. Telefon 26-081

Prodam rabljena klasična s polkni in VRATA Sitar Malesovska 20. Senčur

Ugodno prodam SORNO STVO. Oglej v soboto, UL. 15. do 17. ure v Kranju. UL. 15. sta 11. nasproti AMD (Sitar)

Ugodno prodam SORNO GARNITURO. Mulej Grevca, 34. Lesce, tel. 064-75-620

vsak dan dopoldan, razen nedelje

Prodam frizerski stolni komplet s fotelji, vse nove. 061-51-558 - delavnik od 7. do 10. ure

Prodam nov kovinski vrtalnik. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam semenski KROŠESSIRE. Češnjek 21. Cerkev

Ugodno prodam BARVNI VIZOR GORENJE. Kranj, ca. Zupančičeva 7. Kranj

KUPIM

Kupim VRATA in kmečko peč ter okove za peči Rudolf. Sp. Bitnje 3. Zabrava

Kupim ELEKTROMOTOR 6 KS in manjšo rabljeno ohranjeno KOSILNICO. Martinj vrh 14. Zelezniški

Kupim mehansko STESALCO do 10 ton in prodam KOLO, lepo ohranjeno za 1000. Telefon 47-386

Kupim dobro ohranjeno PLUG (izdelan v Lescahi Franc. Lavtarski vrh 3. Kranj

VOZILA

Ugodno prodam nov GOLFA belega barve. 60 KM. Rabje, c. 33. Senčur

Prodam ZASTAVO 700 1972. Oglej vsak dan na dalje. Telefon 064-26-575

Prodam KATRCO TLS 1977. Telefon 064-50-429

Prodam ZASTAVO 700 1977 in GUMIJAST COLA 18. Se v garanciji. Hafner, 2. Orehek - Kranj

Prodam WARTBURGA letnik november 1979, 10.000 km. rdeč, cena 14.500. 28. 2. 1981. Telefon 064-35-177

Prodam osebni avto Renault 16 TL. Telefon 50-280 - 16. do 14. ure

Popestrili smo izbor tkanin.

Primerno darilo za 8. marec.

Informativno prodajni center v hotelu CREINA - tel. - 25-168

TEKSTILINDUS KRANJ

MARIJA PRIMC

Cesta na Klanec 3 Kranj (v bližini gostilne Blažun)

Vam nudi kvalitetno in hitro izdelavo vseh vrst očal.

Se priporočam!

Prodajam AMI 8, celega ali po delih. Mater Marjan, C. Kokrškega odreda Kranj 1572

Prodajam avto ŠKODA 110 L, letnik 1973, Kristan Janez Trata 15, Škofja Loka 1546

ZASTAVO 750, letnik 1971, obvojneno, prodajam za 28.000 din. Morarič Vinko, Zbilje 36/a, Medvode. gled vsak dan popoldan od 14. do 2 ure 1547

Prodajam »FIČKA«, letnik 1970, Solska 4/a, Stražišče - Kranj 1548

Prodajam ZASTAVO 101, letnik 1977, Brezje 67/a 1549

Ugodno prodajam FIAT 125-PZ, Kupališče 10, Preddvor 1550

Prodajam DYANO, letnik 1979 september, Rajgelj, Begunjska 6, Kranj, tel. 22-512 1551

GZC GORENJSKA LEKARNA p.o. KRANJ

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

ČISTILCA DELOVNIH PRIPRAV IN PROSTOROV

v lekarni Kranj

Pogoji:

- končana osemletka

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Delo je v turnusu. Poskusna doba traja 1 mesec.

Prošnje s krajšim življenjepisom in dokazili o šolski izobrazbi pošljite v 15 dneh po objavi Komisiji za delovna razmerja GZC Gorenjska lekarna, p.p. Kranj, Cesta JLA 8.

Prodajam DACIO, letnik 1974, Klarič Miha, Ljubno 97, Podnart 1552

Ugodno prodajam MOPED APN-4, letnik 1977, in črnobel TELEVI-ZOR, Jaki Nikola, Savska c. 3, Kranj 1553

Prodajam avto ŠKODA, letnik 1973, dobro ohranjen, Kristan Franc, Lipce 3, Beljska Dobrava - Jesenice 1554

ZASTAVO 750, letnik 1975, ugodno prodajam, Gantar, Naklo 182 1555

Prevzamem vrstni red za GOLFA, Vragolovič Valentin, Podhom 47, Zg. Gorje 1556

RENAULT 4 T.L.S., letnik 1977, dobro ohranjen, prodajam, Ogled vsak dan popoldan, Janez Zibler, Križe 83, Tržič 1557

STANOVANJA

Iščem GARSONJERO, eno ali dvosobno STANOVANJE v Kranju ali okolici. Ponudbe po telefonu 064-21-085 1558

Mlad fant išče SOBO s kopalnico ali GARSONJERO v Kranju. Ponudbe pod šifro: Redni plačnik ali po tel. 064-24-892 1559

Na območju Kranja sprejemam na STANOVANJE tri postene ženske. Svoj naslov in sliko naj oddajo v oglasni oddelek pod šifro: Do 1. marca 1981 1560

Enosobno STANOVANJE v Beogradu zamenjam za večje v Škofji Loki. Informacije po tel. 011-471-332 ali 064-60-505 1561

POSESTI

V najem vzajem HIŠO z vrtom. Sifra: Upokoženka 1363

ZAPOSLITVE

Priden in prilagodljiv moški išče stalno zaposlitev v kmetijski dejavnosti. Naslov v oglasnem oddelku. 1569

Iščem mlajšega delavca z vozniskim dovoljenjem za nekajurno dopoldansko delo v tednu. Naslov v oglasnem oddelku 1570

PIREDITVE

Redni sobotni plesni večeri se prično v soboto, 21. februarja v DOMU JLA Kranj. ZAPLESALI hoste ob različni plesni glasbi od 19. do 24. ure, vmes pa se še kaj novega naučili, saj se bo plesa udeležil tudi plesni učitelj. Vstopnina samo 40 din. Za jedačo in pijačo poskrbljeno 1367

Veselo PUSTOVANJE bo na Kokrici v Kulturnem domu v soboto, 28. 2. 81 in torek 3. 3. 81, ob 19.30. Igra ansambel MODRINA. Rezervacije sprejemajo v GOSTILNI pri ANČKI (pri Laknarju).

VABIJO GASILCI! GASILSKO DRUŠTVO TREBIJA organizira PUSTOVANJE v soboto, 28. 2. 81 ob 20. uri v gasilskem

domu na Trebiji. Igra ansambel JURČEK. Maske zaželeno, najboljše nagrajene 1562

NK ŠENCUR vas vabi 28. 2. 1981 ob 20. uri na MAŠKARADO v dom Kokrške čete v Šencurju. Igra ansambel FIRMA 1563

TD in OO ZSMS HOTAVLJE organizirata v nedeljo, 1. 3. 1981 ob 13. uri veliko PUSTNO PARADO od združenega doma do Lipana in nazaj. Po paradi bo pustni program in ples 1564

OBVESTILA

Opravljam PREVOZE s tovornjakom (kipper). Tel. 23-307 ali 27-201 1514

Izdelujem vse vrste KAMINOV. Dajem tudi oblikovne nasvete. Ponudbe pod: Solidno in poceni 1565

OSTALO

Razpolagam z večjim PROSTOROM za obrtno dejavnost in iščem sovlagatelja in družabnika za kate-rokoli obrt. Naslov v oglasnem oddelku 1566

VARSTVO za enoletno deklico iščem v mesecu marcu na Zlatem polju. Naslov v oglasnem oddelku 1567

Iščem zidarje za izdelavo fasadne-ga ometa - teranova (350 kv. m) ki imajo fasadni oder. Ponudbe pod: Zbilje 47, Medvode 1568

Izdaja CP Glas, Kranj, Stavek TK Gorenjski tisk Kranj, tisk: ZP Ljudska pravica, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pijadeja 1. - Tekoči račun pri SDK v Kranju: številka 51500-603-31999 - Telefoni: n. c. 23-341, glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-835, redakcija 21-860, komercialni - propaganda, naročnina, mali oglasi in računovodstvo 23-341. Individualna polletna naročnina 250,- din, za inozemstvo preračunano v valuto vključno s poštnino. Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, stare mame, sestre, tete, tašče in svakinje

LJUDMILE PERHAVEC

iz Kranja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečena sožalja in podarjeno cvetje.

Posebna zahvala Domu oskrbovancev Preddvor in kolektivom tovarn Iskra - TOZD TEA, KOGP - TOZD Obrt. obratu Oljarice ter g. župniku za opravljeni obred.

VSINJENI!

Kranj, Postojna, Jesenice, 5. februarja 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in sina

JOŽETA KOMARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje ter podarjeno cvetje in vence. Posebna zahvala sosedom za pomoč v težkih dneh. Zahvaljujemo se zdravnikom ZD Bled, posebno dr. Zoniku ter sestri Mojci za obiske na domu. Zahvala tudi g. župniku za obiske na domu ter spremstvo na njegovi zadnji poti ter za vse tolažilne besede. Zahvala šoli Tomaža Linhartar, tovarni Veriga, Tapetništvu in Gozdnemu gospodarstvu. Iskrena hvala cerkvenim pevcem ter pevcem iz Zasipa in zvonarjem. Pristrčna zahvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

ZALUJOČI VSI NJEGOVI!

Zg. Gorje, 15. februarja 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

KRISTINE HABJAN

se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti. Iskrena hvala tudi osebju Inštituta Golnik in ZD Škofja Loka za nesebično pomoč med njeno težko boleznijo. Zahvalo sva dolžna tudi g. župniku Perčiču za pogrebni obred in pevcem za žalostinke.

MOŽ SLAVKO ter TAŠCA MARIJA!

Sv. Duh, 19. februarja 1981

trgovska in proizvodna DO, n.sol.o. Kranj

objavlja za potrebe TOZD DETAJL prosta dela in naloge:

ARANŽERJA

(za določen čas - nadomeščanje zaradi porodniškega dopusta odsotne delavke).

Posebni pogoji za izbor je srednja šola aranžerske smeri.

Pismene prijave sprejema tajništvo DO 64001 Kranj, Poštna ul. 1., 15 dni po objavi. Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izbiri v 20 dneh od dneva izbire.

Škofja Loka, Kidričeva c. 75
razpisuje prosta dela in naloge
4 KLJUČAVNICARJEV

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- poklicna kovinarska šola za strojne ključavničarje ali druga ustreznost smeri in 1-2 leti prakse.

Osebnih dohodek je 9.000,- dinarjev.

Poskusni rok je 3 mesece.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov Gorenjska predilnica Škofja Loka, Kidričeva 75, kadrovska služba.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše drage mame, svakinje, hčerke, sestre in tete

MARIJE KOŽUH

iz Bodovlj št. 17

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali cvetje, vence in nam kakorkoli drugače pomagali v teh težkih dneh. Zahvaljujemo se dr. Stanonikovi iz Onkološkega inštituta, dr. Debeljaku iz ZD Škofja Loka, OŠ Peter Kavčič Škofja Loka, EAŠC Kranj, delovnim organizacijam Jelovica, Tobak, Tehnik, LTH, Borovo, Gradis, Center slepih, Alpetour in Slovenijales, g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem in vsem, ki ste jo imeli radi in se je boste spominjali ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Se posebno se zahvaljujemo delovni organizaciji Termika - obrat Bodovlje, Trata in Poljane za izredno in nesebično pomoč.

OTROCI: Andrejka, Simon in Štefan ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi drage mame, babice, prababice, sestre in tete

ANE INTIHAR

iz Češnjice pri Podnartu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom, posebno sosedama Pavli Koselj in Angelci Potočnik za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje. Zahvala velja tudi dr. Zupancu za obisk na domu in zdravstvenemu osebju Splošne bolnišnice Jesenice, g. župniku z Ovsiš pri Podnartu za tako lepo opravljen pogrebni obred, pevcem za žalostinke, podjetju LGO Jesenice in Kazina Jesenice ter kolektivu Peka II. v Kranju.

Vsem še enkrat hvala!

Zalujoči: hči Zofka, sinova Drago in Slavko z družinami, sin Peter, vnuki, pravnuki ter drugo sorodstvo!

Češnjica, Jesenice, Tržič, Škrilje, Ljubljana, 16. februarja 1981

Živo izročilo junaškega boja

Številni udeleženci letošnjega pohoda na Stol so obudili spomin na bitko jeseniške čete 1942. leta pri Prešernovi koči – Pomen prireditve so označili tudi govori na proslavah ob koncu pohoda – Pot po planinah pod Stolom zahtevna preizkušnja zdržljivosti pohodnikov

Valvasorjev dom pod Stolom – Kolona blizu štiri tisoč planincev, pripadnikov obmejnih enot armade, teritorialne obrambe in milice, članov borbovskih, mladinskih in drugih organizacij, delovnih ljudi in občanov iz naše ožje in širše domovine je minulo soboto s tega kraja krenila na pot zgodovinskih dejanj iz narodnoosvobodilne borbe. V mrzlem in meglenem jutru se je vzpenjala proti mestu, kjer je pred devetintridesetimi leti v nekdanji Baragovi koči prenočila jeseniška četa. Pohodniki, med njimi je bila tudi nek-

danja borka te enote Ivanka Kozar, so tod za hip postali in se v mislih preselili v preteklost.

Se v zgodnejših jutranjih urah 20. februarja 1942. leta je borca jeseniške čete, ki so počivali v koči, strahar obvestil o bližajoči se nevarnosti. Začel se je umik v zasneženo goro, pohod v negotovost. Težka je bila pot do Prešernove kočice, a še težji poznejši boj s premočnimi nemškimi vojaki. Kljub pomanjkanju streliva in smrti borca Jožeta Kodra, ki ga je zadel sovražni ostrostrelec, so partizani vse do večera vztrajali na utrje-

nih položajih. Potlej se jim je v plašču teme in megli uspelo umakniti do lovske kočice na koncu doline Završnice.

V to smer, proti Zabreški in Dolslovski planini, je pot vodila naprej tudi letošnje pohodnike, saj na 16. pohodu na Stol vzpon na vrh ni bil mogoč zaradi skritega ledu pod snegom. Vseeno je tudi tokratna prireditve, ki se je začela že v petek s pohodom šolske mladine po poteh Cankarjevega bataljona in se nadaljevala v soboto ter nedeljo s pohodom po planinah pod Stolom, povsem uspela. Njen pomen so prav tako vse dni označile proslave ob končanem pohodu. V petek je pri Valvasorjevem domu mladim govoril eden od preživelih borcev jeseniške čete Franc Konobelj-Slovenko, v soboto so zbrani poslušali slavnostni govor sekretarja medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Zdravka Krvina, v nedeljo pa je udeležence pozdravil predsednik občinske konference ZSMS na Jesenicah Danilo Klinar.

Letošnji zimski spominski pohod na Stol, ki ga je že šestnajstič zglede pripravil organizacijski odbor pri občinskem odboru ZZB NOV na Jesenicah in koordinacijskem odboru planinskih društev jeseniške občine pod pokroviteljstvom Dela iz Ljubljane, je ponovno potrdil našo skupno pripravljenost za ohranjanje izročila narodnoosvobodilnega boja. Čeprav je potekal po nekoliko lažji poti, je bil vendarle velika preizkušnja pripravljenosti udeležencev za premagovanje umsko-telesnih naporov: toliko bolj, ker se je v soboto na pot podalo rekordno število pohodnikov.

Posamezniki so žal s svojim neodgovornim obnašanjem – opaziti je bilo številno odnašanje zastavic za označitev poti in slišati hrupne odraze uživanje alkohola – ponovno dokazali, da so jim osnovni cilji pohoda še vedno tuji. Kakor izgleda, so opozorila organizatorjev glede nevarnosti vzeli nekoliko bolj resno, saj so padci povzročili le nekaj lažjih nezdod s manjšimi poškodbami.

S. Saje

Letošnji pohod na Stol je v vseh dneh privabil kar okrog pet tisoč pohodnikov. Na sliki: del udeležencev med sobotnim pohodom nad Dolslovsko planino, kjer so jim ob počitku pred vrtnitvijo vtili novih moči celo kruh in sončni žarki. (S) – Foto: S. Saje

Zdravko Krvina je govoril pod Stolom Poudarki iz govora

• Letošnje leto je še posebej slovesno, saj po vsej naši samoupravni socialistični deželi proslavljamo 40-letnico vstaje naših narodov proti nadmočnemu sovražniku. Ko je cela Evropa ječala pod fašističnim škornjem, ko je ta korakal še naprej v Azijo in Afriko, so se mali narodi Jugoslavije z orožjem v roki uprli močnemu fašističnemu stroju...

• Silno svobodoljubno moč je vlivala delovnemu ljudstvu naša Komunistična partija s tovarišema Titom in Kardeljem na čelu. Člani KPJ so delovali med delavstvom v sindikatu in med kmeti v društvi kmečkih fantov in deklet. Neizmerna želja po svobodi je tlela v našem ljudstvu že dolga leta in je ob fašistični okupaciji vzplamtela v svo močjo...

• Globoko spoštujemo žrtve, ki so padle za našo svobodo po vsej domovini in umrle v zaporih ter taboriščih. Vsebinsko naše narodnoosvobodilne borbe nenehno prenašamo na mlajše rodove. To je in ostane v prihodnje neizbrp-

vir za svobodoljubje, narodno vest, razvoj bratstva in enotnosti naših narodov in narodov utrjevanje in razvijanje splošne ljudske obrambe in družbene mozaščitve...

• Naša notranja trdnost je v pornost sta odvisni od gospodarskega in družbenega razvoja skupnosti. Sedanji ustajalski ukrepi so skupna odgovorna težka naloga. Ob njih moramo potegniti ločnico z dosedanjim spoštovanjem in uresničevanjem Tisti, ki se neodgovorno obnašajo pa morajo nositi odgovornost pred delovnimi ljudmi in delavci komunistov...

• Vsak naš človek ima možnost, da izrazi in uresničuje svoje in skupne interese na fronti organiziranih socialističnih sil, v Socialistični zvezi. Tu moramo še nadalje uresničevati združevati in usklajevati množice interesov za nadaljnjo gradnjo našega samoupravne socialistične skupnosti...

GLASOVA ANKETA

Draginja

Prav vsi jo občutimo, nekateri bolj, drugi manj. Iz meseca v mesec je treba več odšteti za elektriko, bencin, kurilno olje, pa tudi za mleko, kruh, sadje in meso. Podatki govore, da so se življenjski stroški v letu dni povečali za polovico, januarja letos za skoraj deset odstotkov. Cene ubirajo strmo pot.

Stopili smo v eno kranjskih trgovin. Veliko podobnih odgovorov na naše vprašanje o razboboteni draginji bi lahko zapisali. Dovolj zgornjih je zato že nekaj.

Upokojenka iz Kranja, ki nam imena ni želela povedati: »Tragično. Pokojnino imam še kar, toda ta draginja. Da bi vsaj

darstvo je preobremenjeno, da bi lahko bolje gospodarili in več izdelali.

Metka Bradeško, prodajalka: »Bila sem na poročniškem dopustu in nekaj dni sem spet v službi. Vse se mi zdi zelo drago, za pol, če ne že kar enkrat, se je medtem vse podražilo. Če bo šlo tako naprej, bomo delali le še za hrano in otroke. Dva otroka imam, »dragi so danes«. Nekaj se da privarčevati, pri elektriki, ki je zelo draga, ali če nimaš avtomobila. Te dni se mi je večkrat primerilo, da nisem mogla verjeti, da je račun res tako visok, ko sem odtipkala vse, kar je kupec naložil v košaro. Ali sem se zmotila,

naprej ne šlo več. Hrana mora biti, mesa ne kupujem več toliko, pa saj ga tudi ne jem prav rada. Sadje kupujem, kolikor ga pač dobim. Vsak mesec dam nekaj na stran. V dve kuverti. V prvo za pogreb, saj veste, stara sem. V drugo za dopust. Vsako leto grem. Lani sem prvič občutila, da je dopust zame drag. Letos bo gotovo še dražji.

Andrej Naglič iz Kranja: »Naš življenjski standard pada. Sam draginje ne občutim toliko, ker je moj dohodek malce višji od povprečnega. Toda, bolj premislil, kam se bom peljal z avtom. Vendar, običajne poti ostanejo. Otroke je pač treba zjutraj peljati v vrtec. Vzrok za hitro rast cen je veliko; prevelika devizna odvisnost, prispevki iz dohodka, iz osebnih dohodkov se povečujejo iz leta v leto, zato ustvarimo manj kot porabimo. Naše gospo-

potihem še enkrat pregledam. Tudi marsikateri kupec je rekel, ali je res toliko. Nato skupaj še enkrat na hitro seštejeva. Vidim, da ljudje vse bolj gledajo na denar.

M. Volčjak

Tramovi hleva na deset ovac

Že leta redi Rasim Pajič iz Bohinjske Bistrice ovce – Pred tednom pa se je na deset ovac v Bohinjski Bistrici podrla streha hleva

Bohinjska Bistrica – Kmetijske organizacije, kmetijske zadruge in naše kmetijstvo nasploh si prizadeva, da bi spet spodbudili ovčerejo ali rejo ovac, kjer so tudi ljudje, ki so jih pripravljene rediti. Takšna spodbuda seveda velja tudi za Kmetijsko zadruge Srednja vas v Bohinju, kjer so v zadnjih letih uspeli, da je ovac vedno več in da tisti, ki jih redijo, dobivajo tudi ugodnosti, ki jim pripadajo.

Med dolgoletnimi rejci je v Bohinjski Bistrici tudi Rasim Pajič. Že tedaj, ko je prebival v Soteski v Nomenju, že pred dvanajstimi leti, se je odločno lotil vzreje in vsako leto redil okoli 60 ovac. Tudi tedaj, ko se je preselil v Bohinjsko Bistrico, se reji ni odpovedal, temveč še bolj intenzivno lotil. Njegova čreda se je pasla poleti na travnatih področjih Koble, tudi v zadovoljstvo žičničarjev Koble, saj je bilo z vzdrževanjem travnatih terenov veliko manj dela in veliko manj stroškov. Na Kobli se sicer vsako leto pase okoli 300 ovac, katerih lastniki so vključeni v ovčerejsko skupnost.

V Bohinjski Bistrici in pri Kmetijski zadrugi Srednja vas v Bohinju so

spoznali, da je Rasim Pajič, ki je sicer zaposlen kot žičničar na Kobli, resen in zavzet rejec in dobro skrbi za čredo. Prav zato so želeli, da bi z rejo nadaljeval in še povečal svojo čredo. Rasim Pajič nikakor ni mogel najti ustreznega hleva v Bohinjski Bistrici, zato se je Kmetijska zadruga odločila, da mu pomaga. Obljubili so mu stanovanje, obenem pa so obljubili tudi, da mu preskrbijo hlev.

Rasim Pajič je bil seveda takoj pripravljen in odločil so, da naj ovce prezimijo v starem hlevu poleg Zdravstvenega doma v Bohinjski Bistrici. Ta hlev naj bi pozneje tudi ustrezno popravili ali zgradili boljšega. Ostalo je le pri obljubah. V hlev je spravil deset brejih ovac in zanje dobro skrbel, vse do minulega tedna, ko se mu je v zgodnjih jutranjih urah ponudil v hlevu grozljiv prizor.

Ko je odprl vrata že dotrajanega, starega hleva v Bohinjski Bistrici, ovac ni bilo več. Ležale so pod tramovi stropa, ki se je ponoči zrušil in vse so poginile. Najbrž ni treba posebej povedati, kako prizadet je bil lastnik in kako prizadet je še danes, ko pravi:

»Bil sem resnično pretresen. Vsak dan, preden grem na Koblo, poskrbim zanje in kaj takšnega res nisem pričakoval. Vse so poginile, strop se je kar zrušil. Kasneje sem venomer in venomer premišljal, kako se je morala žival mučiti vso noč, preden je poginila. In vse ovce so bile breje!«

Rasim Pajič ima rad živino in odkar pomni, ni mogel shajati brez tega, da ne bi imel vsaj majhnega hleva, krav in ovac. Prav to se v pogovoru z njim da občutiti, kajti Rasimu je hudo, ker so tako žalostno poginile, hudo, ker jih ni več.

Škoda, ki jo je utrpel, je kar precejšnja. Vsaj okoli 50.000 dinarjev. Samo lani je moral plačati za seno za svojo čredo okoli 25.000 dinarjev, da dela, ki ga ima z ovcami, niti ne šteje. A ne želi si denarja, želi si le, da bi dobil ovce in nadaljeval z vzrejo tako, kot je delal vsa leta.

Vsi tisti, ki se ukvarjajo z ovčerejo, ga bodo prav dobro razumeli. A razumeti ga bo najprej morala Kmetijska zadruga

Rasim Pajič iz Bohinjske Bistrice

Srednja vas, ki svoje obljube ni izpolnila in mu povrnila do. Prav gotovo ne bi smeli križem rok, še posebej ne, ko Rasim Pajič pripravljen je ljan delati ter rediti ovce naprej. Takih pa je vsaj nekaj, še malo in prav bi bilo, da bi kar najbolj spodbujali...

Vlečnica na pobočju Jošta nad Kobljo. Srečanje seveda vedno poveča, zadnje sneženje pa je povečalo. Pobočja Jošta, pod domom, so primerna za tu je postavljena vrna vlečnica, omogoča prijetno smuko za redkim smučarjem. – B. M.

Dotrajan, star hlev, katerega streha ni vzdržala in neke noči pokopala pod seboj deset ovac... – Foto: D. Sedej